

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ № 3**

В.Л. КОСТЮК, М.В. ПАШКОВСЬКА, В.В. МОЗОЛЬ, Н.В. ФЕДОРОВСЬКА

**ОЦІНКА КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ
МВС УКРАЇНИ**

Аналітичний огляд

Київ – 2022

Оцінка корупційних ризиків у діяльності МВС України [Текст]: аналіт. огляд / Костюк В.Л., Пашковська М.В., Мозоль В.В., Федороська Н.В. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 92 с.

Рецензенти:

Кваша О.О. – провідний науковий співробітник Інституту держави та права ім. В.М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор

Куліков В.А. – завідувач кафедри поліцейського права, кандидат юридичних наук, доцент.

Авторський колектив:

Костюк В.Л. – завідувач наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Пашковська М.В. – старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Мозоль В.В. – старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції, кандидат юридичних наук;

Федоровська Н.В. – старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції.

Схвалено та рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 21.01.2022 р.)

В аналітичному огляді розкрито нормативно-правове регулювання антикорупційної діяльності МВС України; визначено джерела ідентифікації корупційних ризиків шляхом проведення перевірок та аудитів контролюючими органами у в діяльності МВС України. Для кращого сприйняття схематично окреслено механізм проведення службових розслідувань у разі наявності корупційних ризиків.

Проведено аналіз інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, щодо притягнення до відповідальності посадових осіб МВС України за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією за 2020-2021 роки. На основі якого визначено фактори, що сприяють вчиненню корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень в системі МВС України. Охарактеризовано корупційно-небезпечні сфери функціонування корупційних ризиків у діяльності системи МВС України; проведення оцінки корупційних ризиків у сферах реалізації повноважень МВС України.

Методичні рекомендації розраховані на працівників системи МВС України, науково-педагогічний склад, ад'юнктів, здобувачів вищої освіти закладів із специфічними умовами навчання.

ЗМІСТ

Вступ

Визначення основних термінів

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ МВС УКРАЇНИ

1.1 Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність МВС на предмет наявності корупційних ризиків (*п.2.4. Замовлення*)

1.2 Поняття корупційних ризиків та фактори, що сприяють їх вчиненню

РОЗДІЛ ІІ. ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК ТА АУДИТІВ, ВНУТРІШНІХ ПЕРЕВІРОК ТА СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ У РАЗІ НАЯВНОСТІ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

2.1. Особливості проведення перевірок та аудитів контролюючими органами у разі наявності корупційних ризиків (*п.2.2. Замовлення*)

2.2. Результати проведення внутрішніх перевірок та службових розслідувань МВС України у разі наявності корупційних ризиків (*п.2.2. Замовлення*)

2.3. Аналіз інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, щодо притягнення до відповідальності посадових осіб МВС України за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією (*п.2.1. Замовлення*)

РОЗДІЛ ІІІ. ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ РИЗИКАМ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МВС УКРАЇНИ

3.1. Антикорупційні програми як інструмент запобігання корупції у діяльності органів МВС України

3.2. Результати здійснення заходів усунення корупційних ризиків у діяльності МВС України (*п.2.3 Замовлення*)

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ

Показники притягнутих до кримінальної та адміністративної відповідальності посадових осіб МВС України по регіонам (на основі аналізу Єдиного державного реєстру судових рішень, щодо притягнення до відповідальності посадових осіб МВС України за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією за 2020-2021 роки).

Розгорнута презентація до п. 2.3 Аналіз інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, щодо притягнення до відповідальності посадових осіб МВС України за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією (п.2.1. Замовлення)

ВСТУП

Більшість науковців схилиються до думки, що корупція є зворотною стороною будь-якої державної влади, не зважаючи на рівень демократизації, вид державного устрою, форми правління тощо. Вона властива тоталітарним режимам та автократичним державам, водночас як розвиток демократичних відносин сприяє зниженню її рівня; інші вважають, що корумпованість державного апарату – доля бідних країн із слаборозвиненими ринковими відносинами, а зі зростанням ВВП та зміцненням конкуренції у національній економіці слабшає залежність бізнесу від держави. Одні країни схильні до хабарництва й тому в них воно існувало споконвіків, а в інших – ніколи не було, оскільки від нього захищала суспільна мораль. В основі кожної з цих теорій лежать політичні, економічні, правові, організаційно-управлінські, соціально-психологічні явища та обставини.

Передумовами появи корупційних ризиків в Україні завжди були: низька правова культура і свідомість населення, відсутність методики оцінки якості реагування на корупційні правопорушення, низький рівень якості життя суспільства, відсутність реальної відповідальності за правопорушення, колізії законодавчої техніки, постійне делегування повноважень у сфері протидії корупції від одного контролюючого органу до іншого, недостатність контролю та адміністративних процедур, протекціонізм щодо певних осіб, просування інтересів близьких осіб, слабкий фінансовий контроль за суб'єктами публічної адміністрації¹.

Руйнівний вплив на діяльність МВС України здійснюють корупційні ризики як ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення МВС України визначених цілей та завдань.

Одним із пріоритетних напрямів у сфері запобігання корупції є своєчасне виявлення корупційних ризиків, які виникають у діяльності посадових осіб у

¹ Корупційні ризики: поняття та засоби їх мінімізації (21.09.2020)
<http://www.fssu.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article/105792>

системі МВС України усіх рівнів, а також усунення умов та причин цих ризиків. Процес управління корупційними ризиками в системі державного управління містить кілька складових: організаційно-підготовчі заходи; ідентифікація (виявлення) корупційних ризиків; оцінка корупційних ризиків; складання звіту за результатами оцінки корупційних ризиків.

Досягнення успіху у такому процесі є передумовою для формування у суспільства довіри до влади, зростання економічного потенціалу держави, покращання добробуту громадян шляхом ефективного функціонування системи МВС України.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ МВС УКРАЇНИ (ЗАКОНОДАВЧЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ)

1.1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ МВС НА ПРЕДМЕТ НАЯВНОСТІ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Нормативно-правову базу, що регулює діяльність МВС на предмет наявності корупційних ризиків становлять законодавчі та відомчі акти, якими регулюються суспільні відносини у сфері запобігання й протидії корупції.

Міжнародні акти:

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р. (ратифікована згідно із Законом України «Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції» від 18 жовтня 2006 року № 251-V) - перший юридично значимий документ, що спрямований на запобігання корупції. Посилює міжнародне співробітництво у сфері розслідування злочинів та надає ефективні механізми щодо повернення активів, технічної допомоги та обміну інформацією ².

Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією № ETS173 від 27 січня 1999 р. (ратифікована згідно із Законом України «Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 жовтня 2006 р. № 252-V - спрямована на захист суспільства від корупції, шляхом ухвалення відповідних нормативно-правових актів та вжиття превентивних заходів ³.

Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15 травня 2003 р. № ETS 191 ратифікований згідно із Законом України «Про ратифікацію Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 жовтня 2006 р. № 253-V - доповнює Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією у контексті запобігання і боротьби з корупцією (щодо встановлення у національному законодавстві кримінальної відповідальності за

² Конвенція ООН проти корупції від 31 жов. 2003 р. (ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 р.). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

³ Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: міжнародний документ Ради Європи від 27 січ. 1999 р. (ратифікована Україною 18 жов. 2006 р.) *Верховна Рада України*. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_101 ;

умисне обіцяння, пропонування чи надання будь-якою особою прямо чи опосередковано будь-якої неправомірної переваги арбітру, який здійснює свої функції)⁴.

Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 4 листопада 1999 р. ратифікована згідно із Законом України «Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією» від 16 березня 2005 р. № 2476-IV - правовий інструмент отримання компенсації за заподіяну шкоду внаслідок корупційних дій⁵. *Стамбульський план дій по боротьбі з корупцією антикорупційної мережі ОЕСЗ* - скоординований план дій щодо зниження рівня та протидії корупції на території країн-членів⁶.

Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO) від 05.05.1998 року⁷. Статут Групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO) створений для вдосконалення компетентності її членів в боротьбі з корупцією для вжиття заходів через динамічний процес спільного оцінювання методів проведення та однакового впливу згідно з їхніми зобов'язаннями в цій сфері.

Кодекси України:

Кримінальний Кодекс України у примітці до ст. 45 закріплює перелік злочинів віднесених до числа корупційних, які передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2. Даний перелік корупційних злочинів є вичерпним і поширювальному тлумаченню не підлягає⁸.

⁴ Про ратифікацію Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з Рада України. корупцією: Закон України від 18 жов. 2006 р. *Верховна Рада України* URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/253->

⁵ Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: міжнародний документ Ради Європи від 04 листоп. 1999 р. (ратифікована Україною від 16 бер. 2005 р.). *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102;

⁶ Про національного координатора з питань реалізації Стамбульського плану дій по боротьбі з корупцією: Розпорядження Кабінету Міністрів від 09 черв. 2011 р. № 553-р. *Кабінет Міністрів України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/966_001-04

⁷ Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_145#Text

⁸ Кримінальний кодекс України: Закон від 05 квіт. 2001 р. (за станом від 18 груд. 2017 р.). *Верховна Рада України* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14>

Кодекс України про адміністративні правопорушення встановлює відповідальність за адміністративні правопорушення пов'язані з корупцією, а саме: порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172-4); порушення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунків (ст.172-5); порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6); порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікт інтересів (ст. 172-7); незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст. 172-8); невжиття заходів щодо протидії корупції (ст. 172-9)⁹.

Закони України:

- Про запобігання корупції від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VIII, окреслює основні напрями та заходи скоординованої державної антикорупційної політики щодо запобігання та протидії корупції, дає визначення поняттю корупції, визначає конфлікти інтересів та їхнє врегулювання, обмеження щодо подарунків посадовим особам, обмеження щодо сумісництва та суміщення, обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, обмеження спільної роботи близьких осіб, встановлює правила етичної поведінки, порядок фінансового контролю над посадовими особами, порядок захисту викривачів, а також вимоги щодо розробки антикорупційних планів. Законом передбачається кримінальна, адміністративна, цивільно-правова та дисциплінарна відповідальність за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

- Про Національне антикорупційне бюро України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VIII визначає правові основи організації та діяльності Національного антикорупційного бюро України, до повноважень якого належить протидія корупційним та іншим кримінальним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або

⁹ Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон від 7 груд. 1984 р. (за станом на 07 січ. 2018 р.). *Верховна Рада України* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці, а також вжиття інших передбачених законом заходів щодо протидії корупції¹⁰.

- Про державну службу від 10 грудня 2015 р. передбачає притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності у разі вчинення ним адміністративного проступку, корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, кримінального правопорушення¹¹.

- Про очищення влади від 27 січня 2015 р., що регулює питання ведення Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади», а також надання відомостей з нього та проведення спеціальної перевірки, передбаченої Законом України "Про запобігання корупції", та внесенням відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування¹²;

- Про Національну поліцію від 2 липня 2015 р. № 580-VIII
- Про прокуратуру від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VIII
- Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів від 10 листопада 2015 р. № 772-VIII

Укази Президента України:

- Про утворення Національного антикорупційного бюро України від 16 квітня 2015 р. № 217
- Про Національну раду з питань антикорупційної політики від 14 жовтня 2014 р. № 808

Постанови КМУ:

- Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про запобігання корупції" від 14 травня 2015 р. № 301

¹⁰ Про Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>

¹¹ Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення 16.12.2021)

- Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки від 29 квітня 2015 р. № 265
- Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування від 13 червня 2000 р. № 950
- Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 171
- Деякі питання реалізації Закону України “Про очищення влади” від 16 жовтня 2014 р. № 563
- Про затвердження Положення про Національну поліцію від 28 жовтня 2015 р. № 877
- Про утворення Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів від 24 лютого 2016 р. № 104

Розпорядження КМУ:

- Про затвердження плану першочергових заходів з подолання корупції від 2 липня 2014 р. № 647-р
- Про затвердження плану проведення перевірок відповідно до Закону України “Про очищення влади” від 16 жовтня 2014 р. № 1025-р.
- Деякі питання запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади від 5 жовтня 2016 р. № 803-р.

Нормативні та організаційно-розпорядчі документи МВС з питань запобігання корупції

- Положення про Управління запобігання корупції Міністерства внутрішніх справ України.

- Наказ від 28.01.2021 № 63 Про деякі питання реалізації антикорупційного законодавства у сфері захисту викривачів.
- Наказ від 30.03.2021 № 228 Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 31 січня 2020 року № 84
- Положення про Управління запобігання корупції Міністерства внутрішніх справ України, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.08.2020 № 630
- Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми МВС, затверджене наказом МВС від 04 січня 2017 року № 1 (зі змінами, унесеним наказом МВС від 23 липня 2020 року № 559)
- Положення про Управління запобігання корупції Міністерства внутрішніх справ України.
- Новий СКЛАД комісії з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми Міністерства внутрішніх справ України.
- Наказ МВС від 31 січня 2020 року № 84 "Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства внутрішніх справ України на 2020–2022 роки".
- Склад комісії з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми МВС.
- Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про внесення змін до деяких наказів МВС» №675 від 09.08.2019.

1.2. ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ТА ФАКТОРИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ЇХ ВЧИНЕННЮ

Під *корупційним ризиком* слід розуміти ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей та завдань.

Так, на думку К.Л. Бугайчука, корупційний ризик – це відповідний факт (дія, стан), який створює умови для вчинення корупційних правопорушень особами, уповноваженими на виконання функцій держави та місцевого самоврядування.

Відповідно до рекомендацій Національного агентства з питань запобігання корупції, корупційний ризик – ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей та завдань.

А.М. Михненко зазначає, що корупційні ризики – це умови, які сприяють виникненню, розвитку, реалізації та поширенню корупційних практик у службовій та професійній діяльності суб'єктів корупційних правопорушень, що склалися унаслідок застосування процедур, визначених відповідним процесуальним законодавством та іншими регулятивними нормами, включаючи підзаконні нормативно-правові акти, відомчі накази уповноважених державних органів, внутрішні регулятивні документи юридичних осіб; унаслідок неналежного виконання або ігнорування окремих положень процесуального законодавства та регулятивних норм за умови відсутності контролю або неефективного контролю за діяльністю суб'єктів корупційних правопорушень. Це визначення більше вказує саме на передумови виникнення корупційних ризиків та недостатньо розкриває його зміст і структуру.

Узагальнюючи підходи, висловлені в юридичній літературі, під корупційним ризиком слід розуміти систему явищ і обставин, які виникають у

процесі діяльності суб'єктів публічної адміністрації та створюють небезпеку вчинення корупційного або пов'язаного із корупцією правопорушення¹³.

Корупційні ризики класифікують за різними критеріями. Наприклад, за першим підходом їх поділяють на інституційні та загальносистемні ризики.

Інституційні корупційні ризики – фактори, що негативно впливають на поведінку державного службовця, перетворюючи її на корупційну, та усунення яких належить до компетенції адміністративного органу, в якому працює (або очолює) такий службовець.

Загальносистемні (або зовнішні) корупційні ризики – це ризики, пов'язані із загальними недоліками створення та функціонування публічної адміністрації, аналізуються лише в частині рівня корупції при підготовці, прийнятті та виконанні управлінських рішень¹⁴.

За категоріями корупційні ризики можуть бути: внутрішні та зовнішні.

Внутрішні – це існуючі в МВС організаційно-управлінські процеси, які спрямовані на забезпечення реалізації законодавчо закріплених функцій та завдань;

Зовнішні – це ряд чинників навколишнього середовища (законодавчі, інші нормативно-правові акти, крім актів, прийнятих безпосередньо органом влади, природні явища тощо), що впливають на здійснення МВС України повноважень, не маючи прямого впливу на ці чинники.

За видами корупційні ризики можуть бути:

- нормативно-правові (відсутність, суперечність або нечітка регламентація у законодавстві положень щодо виконання органом влади функцій та завдань);
- організаційні (невизначення або нечітке визначення процедур виконання органом влади функцій та завдань);
- кадрові;

¹³ Корупційні ризики: поняття та засоби їх мінімізації (21.09.2020) <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article/105792>

¹⁴ Управління корупційними ризиками при прийнятті кадрових рішень у сфері управління, що належить до відання МВС. КІІВ 2016. Методичні рекомендації. URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/metodichka_kor.

- фінансово-господарські;
- адміністративні;
- контрольно-наглядові тощо.

За поширеністю виділяють наступні корупційні ризики в діяльності державних службовців:

- недобросовісність державних службовців;
- виникнення конфлікту інтересів;
- безконтрольність з боку керівництва;
- наявність дискреційних повноважень¹⁵.

Більш детально розкрито у п. 2.1. «Особливості проведення перевірок та аудитів контролюючими органами у разі наявності корупційних ризиків» (п.2.2. *Замовлення*)

Перелік видів корупційних ризиків не є вичерпним. Кожен орган влади, підприємство може визначати перелік видів корупційних ризиків, враховуючи специфіку покладених на нього завдань і функцій.

Фактори, що сприяють вчиненню корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень в системі МВС України.

Чинники корупційного ризику – це умови та причини, що можуть заохочувати (стимулювати), викликати або дозволяти скоєння посадовою особою при виконанні нею функцій держави або місцевого самоврядування діянь, які можуть призвести до вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Корупція, як багатоаспектне соціальне явище, є своєрідним відображенням політичних, економічних, ідеологічних, управлінських та інших соціальних явищ та процесів, результатом недосконалого функціонування деяких підрозділів центральних органів виконавчої влади та закономірною реакцією членів суспільства на вади їх функціонування.

Соціальні передумови корупції – це економічні, політичні, соціальні, правові та інші процеси та явища, які існують на загально соціальному рівні;

¹⁵ Роз'яснення Мін. Юсту.

загальні причини та умови корупції – це чинники, які впливають на виникнення корупції або сприяють її існуванню;

причини та умови конкретних корупційних діянь – це чинники, які, перебуваючи у прямому безпосередньому причинному зв'язку з корупційними діяннями, які впливають на виникнення чи сприяють його вчиненню.

Вчиненню корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень в системі МВС України сприяють наступні фактори:

- безконтрольність з боку керівництва;
- розширення дискреційних повноважень;
- перевищення повноважень;
- перешкоджання здійсненню правосуддя;
- встановлення завищених вимог до фізичних та юридичних осіб;
- можливість використання прав фізичних та юридичних осіб залежно від інтересів посадової чи службової особи державного органу;
- вибіркова зміна обсягу прав фізичних та юридичних осіб;
- надмірна свобода підзаконного нормотворення;
- незрозумілі лінгвістичні формулювання;
- наявність прогалин у правовому регулюванні;
- наявність правових колізій;
- наявність декларативних положень;
- відсутність та неповнота адміністративних процедур;
- відсутність конкурсних (аукціонних) процедур;
- хибні цілі та пріоритети;
- порушення балансу інтересів;
- ухилення від установленої процедури;
- посадова особа приймає різні рішення відносно різних осіб в однакових ситуаціях;
- незвично довгі або короткі строки розгляду питання в типових ситуаціях;
- відсутність реакції на повідомлення про порушення;

- наявність осіб, які готові допомогти вирішити проблемне питання швидко, але за додаткову винагороду;
- пропонування посадовими особами сплатити якісь додаткові послуги, які прямо не пов'язані з встановленою процедурою;
- не рідке використання процедур, передбачених законодавством як виняток;
- незвичні, нехарактерні неопублічні рішення без належного обґрунтування;
- невідповідність змісту (обставин викладених у) документу фактичним обставинам події;
- виникнення конфлікту інтересів; стиль життя посадовця не відповідає його доходам;
- незважаючи на негативні висновки інших установ, в терміновому порядку приймається сумнівне рішення та інші.

З'ясування факторів, які детермінують корупцію, є передумовою ефективної протидії їй, що дає змогу визначити зумовленість такого соціального явища, як корупція. Розгляд вказаного питання є важливим ще й з огляду на те, що корупція є явищем, здатним самостійно розвиватися й самодетермінуватись у межах будь-якої системи, зокрема системи МВС України¹⁶.

Процес управління корупційними ризиками здійснюється відповідно до Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 1260.

Процес управління корупційними ризиками в системі державного управління містить кілька складових: організаційно-підготовчі заходи; ідентифікація (виявлення) корупційних ризиків; оцінка корупційних ризиків; складання звіту за результатами оцінки корупційних ризиків.

¹⁶ Перевірка уповноваженими посадовими особами МВС України інформації про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення [Текст] : метод. рек. / [О. М. Стрільців, А. Б. Фодчук, В. О. Мартиненко та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 48 с.

Підготовка до проведення оцінки корупційних ризиків включає такі етапи: прийняття суб'єктом, уповноваженим на затвердження антикорупційної програми відповідно до частини 1 статті 19 Закону України «Про запобігання корупції», рішення про проведення оцінки корупційних ризиків; публікація рішення суб'єкта затвердження антикорупційної програми про проведення оцінки корупційних ризиків на офіційному веб-сайті органу влади; формування комісії (у разі проведення оцінки корупційних ризиків комісією); розроблення робочого плану оцінки корупційних ризиків.

Важливою складовою у процесі оцінювання ризиків є ідентифікація корупційного ризику при здійсненні аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища органу влади на предмет виявлення чинників корупційних ризиків у нормативно-правових актах і організаційно-управлінській діяльності МВС України. Фактично здійснюється перевірка дотримання принципу недискримінаційності при правовому регулюванні дозвільних процедур, конкурсних процедур та обтяжень, покладених на фізичних і юридичних осіб системи МВС України. Оцінка корупційних ризиків здійснюється за критеріями ймовірності виникнення ідентифікованих корупційних ризиків та наслідків корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Основними корупційно-небезпечними сферами функціонування корупційних ризиків у діяльності системи МВС України є:

1. Управління фінансами

Ідентифікованим корупційним ризиком є можливість необґрунтованого внесення змін до розпису та кошторису.

Чинниками корупційного ризику є те, що при затвердженні обсягів фінансування розпорядників нижчого рівня здійснення впливу на забезпеченість установ фінансовими ресурсами в бюджетному періоді (дефіцит чи надлишкове фінансування).

Можливі наслідки: диспропорція фінансування підрозділів, які належать до сфери управління МВС, неефективне використання коштів.

2. Надання медичних послуг

Ідентифікованими ризиками у сфері надання медичних послуг є:

- 1) наявність у працівника закладу охорони здоров'я, що належать до сфери управління МВС, можливості задовольнити свій приватний інтерес при призначенні та виділенні безкоштовних ліків;
- 2) наявність можливого конфлікту інтересів у працівника, який надає медичні послуги в системі МВС, шляхом видачі листків непрацездатності, направлень на госпіталізацію тощо особам, які пов'язані із працівником приватним інтересом, а також у зв'язку із здійсненням за напрямом діяльності контрольно-наглядових функцій в межах установи, де працює особа, або щодо інших закладів та установ, що надають медичні послуги в системі МВС у зв'язку з роботою в них осіб, які пов'язані із працівником приватним інтересом.

Чинниками, що впливають на корупційний ризик є відсутність практики інформування осіб, які мають право на забезпечення безкоштовними ліками, щодо їх наявності та порядку отримання.

Можливі наслідки: отримання безкоштовних ліків особами, які не мають на це право; вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією; втрата репутації серед осіб, які звертаються за наданням медичних послуг до закладів охорони здоров'я МВС.

3. Надання освітніх послуг

Ідентифіковані корупційні ризики у сфері надання освітніх послуг:

- 1) можливий вплив на результати складання заліків (іспитів);
- 2) можливе надання необґрунтованої переваги під час переведення студентів на місця державного замовлення.

Чинники, що впливають на корупційних ризик є недоброчесність працівників науково-педагогічного складу.

Можливі наслідки: фінансові втрати наявні але незначні; вчинення порушення передбачає адміністративну відповідальність; втрата репутації МВС серед громадян.

4. Ліцензійна та дозвільна діяльність

Ідентифіковані корупційні ризики у сфері ліцензійної та дозвільної діяльності:

- 1) можливе використання службового становища посадовою особою при здійсненні заходів державного нагляду (контролю), неповідомлення посадовою особою про наявність конфлікту інтересів при проведенні перевірки;
- 2) можливе надання посадовою особою Управління переваги здобувачам ліцензій та ліцензіатам (керівникам чи уповноваженим ними особам) під час особистого прийому заяв про отримання, переоформлення ліцензій на провадження господарської діяльності.

Чинники, що впливають на корупційних ризик - суб'єктивна оцінка посадової особи документування встановлених порушень суб'єктом господарювання, при здійсненні контролюючих заходів. Недостатній контроль керівництва підрозділу за ходом проведення перевірки та її результатів.

Можливі наслідки: наявність незначних фінансових втрат, вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбачає дисциплінарну відповідальність, втрата репутації серед працівників органу влади; вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбачає дисциплінарну відповідальність, втрату репутації серед працівників МВС¹⁷

5. Надання адміністративних послуг (сервісні послуги МВС України)

Ідентифіковані корупційні ризики у сфері надання адміністративних послуг (сервісні послуги МВС):

- 1) можливість екзаменатора ТСЦ МВС впливати на результати складання практичного іспиту на отримання права керування транспортними засобами;
- 2) можливість пришвидшення отримання послуги в ТСЦ МВС України або із порушенням процедури.

Чинники, що впливають на корупційних ризик:

1. Складна процедура отримання деяких послуг ТСЦ МВС України.

¹⁷ https://hsc.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/dodatok_1_do_zv_tu_opis_kor.-rizikiv-19.01.2019-1.pdf

2. Недостатня поінформованість громадян про процедуру надання послуг у ТСЦ МВС.

3. Недотримання посадовими особами ТСЦ МВС України правил роботи. Вимагання фахівцями експертної служби МВС проведення платного експертного дослідження транспортного засобу, окрім безкоштовного огляду.

Можливі наслідки:

- втрата репутації серед громадян, які звертаються до МВС України для отримання послуг;

- вчинення дисциплінарного та/або адміністративного правопорушення;

- вчинення корупційного правопорушення ¹⁸.

З метою забезпечення єдиного підходу в органах влади до організації роботи з оцінки корупційних ризиків, що виникають при реалізації повноважень затверджено Методологію оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади ¹⁹.

Так відповідно до Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Міністерства внутрішніх справ України у 2021 році результатами проведеного дослідження комісією, з урахуванням результатів проведеної у 2020 році оцінки корупційних ризиків у діяльності МВС, додатково визначено такі сфери діяльності МВС, функції яких були об'єктами оцінки корупційних ризиків у 2021 році:

- судово-експертна діяльність.

Суть ідентифікованого ризику полягає у можливішому неправомірному впливі зовнішніх замовників, ініціаторів або інших зацікавлених осіб на кінцевий результат надання платних послуг (експертні дослідження у цивільних

¹⁸ Додаток 1 до Звіту за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності МВС. Опис ідентифікованих корупційних ризиків у діяльності МВС, чинники корупційних ризиків та можливі наслідки корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення. 02.05.2019. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/5873_Antikorupciyna_programa_MVS_na_2019_rik_iz_zminami_vnesenimi_24042_019.htm

¹⁹ Методологія оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади: затв. ріш. НАЗК від 02.12.2016 № 126. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16#Text>

і господарських справах, оцінка відповідної продукції, оцінка майна), що може призвести до прийняття необ'єктивного рішення у справах²⁰.

- надання адміністративних послуг (сервісні послуги МВС).

Можливе задоволення посадовими особами приватних інтересів (отримання неправомірної вигоди) під час прийняття іспитів у водіїв транспортних засобів та уповноважених з питань безпеки перевезення небезпечних вантажів шляхом розголошення екзаменаційних питань. Чинниками даного корупційного ризику є відсутність єдиної електронної бази питань, що виносяться на іспити²¹.

За результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності МВС підготовлено та викладено на сайті МВС України:

- опис ідентифікованих корупційних ризиків у діяльності МВС, чинники корупційних ризиків та можливі наслідки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією (Додаток 1 до Звіту за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності МВС у 2021 році <https://mvs.gov.ua/uk/activity/prevention-corruption/anketa>);

- пропозиції щодо заходів з усунення (зменшення рівня) виявлених корупційних ризиків, які викладені в таблиці оцінених корупційних ризиків та заходів щодо їх усунення (Додаток 2 до Звіту за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності МВС у 2021 році <https://mvs.gov.ua/uk/activity/prevention-corruption/anketa>).

Метою оцінки корупційних ризиків є забезпечення можливості сформувати основу для побудови системи протидії корупції. Така оцінка виявляє корупційні ризики, на яких зосередиться система заходів протидії корупції. Вплив на корупційний ризик спрямований на усунення (мінімізацію) корупційного ризику.

²⁰ Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Міністерства внутрішніх справ України у 2021 році URL:<https://mvs.gov.ua/uk/activity/prevention-corruption/anketa>

²¹ Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Міністерства внутрішніх справ України у 2021 році URL:<https://mvs.gov.ua/uk/activity/prevention-corruption/anketa>

За критеріями ймовірності виникнення ідентифікованих корупційних ризиків поділяються на (*високий, середній або низький рівень*) та наслідків корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією ²².

Органом, який займається виявленням ризиків вчинення корупційних правопорушень в діяльності посадових і службових осіб апарату МВС України та внесення керівництву пропозицій щодо їх усунення є Управління запобігання корупції та проведення люстрації Міністерства внутрішніх справ України.

За результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності МВС України комісія готує звіт. Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків містить: опис ідентифікованих корупційних ризиків, чинників корупційних ризиків та можливих наслідків корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією; пропозиції щодо заходів із усунення (зменшення) рівня виявлених корупційних ризиків.

Заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків полягають у визначенні можливих механізмів протидії та запобігання корупційним ризикам, містять пропозиції щодо шляхів їх реалізації та спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків.

Реалізація антикорупційної програми рекомендується розглядати як безперервний процес, невід'ємною складовою якого є удосконалення антикорупційної програми на підставі оцінки щорічного Звіту її виконання.

Проте, це не означає, що оцінка і перегляд програми можуть проводитися тільки в зв'язку зі Звітом. Оцінювати слід також результати перевірок, розслідувань або іншої важливої інформації, отриманої Уповноваженим або керівником чи іншими працівниками юридичної особи.

Наприклад, оцінка результатів перевірки може містити низку відповідей на питання щодо ефективності конкретних процесів, таких як: розробка (до визначеного в програмі строку) заходів щодо мінімізації того чи іншого ризику;

²² Яременко С. Практичні підходи до управління корупційними ризиками при прийнятті кадрових рішень на публічній службі. *Держслужбовець*. 2016 № 9. Електронний ресурс. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ds/2016/september/issue-9/article-21388.html>

практика застосування кодексу етики чи інших антикорупційних заходів, визначених у програмі; дотримання законодавчих обмежень благодійних внесків або фінансування політичних партій тощо.

Оцінка результатів перевірок, як і оцінка Звіту допомагає виявити недоліки та напрямки для оптимізації і спрощення або зниження фінансових витрат на реалізацію антикорупційної програми в різних точках її життєвого циклу.

У той же час, оцінка Звіту, на відміну від оцінок результатів перевірок, є комплексним дослідженням, а тому вимагає застосування загальних критеріїв для оцінки заходів, визначених у програмі²³.

²³ Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та реалізації антикорупційних програм юридичних осіб ріш. НАЗК від 22.09.2017 № 734 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0734884-17#n606>

РОЗДІЛ II. ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК ТА АУДИТІВ, ВНУТРІШНІХ ПЕРЕВІРОК ТА СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ У РАЗІ НАЯВНОСТІ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

2.1. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК ТА АУДИТІВ КОНТРОЛЮЮЧИМИ ОРГАНАМИ У РАЗІ НАЯВНОСТІ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ (п.2.2. ЗАМОВЛЕННЯ)

Одним із основних напрямів у сфері запобігання корупції є виявлення корупційних ризиків, які можуть виникнути в діяльності державних службовців, а також усунення умов та причин їх виникнення.

Важливо зупинитися на чинниках, що заохочують (стимулюють) скоєння посадовою особою діянь, які пов'язані з вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією у сфері МВС України.

Корупційні ризики постійно досліджуються у різних сферах державного управління. За поширеністю корупційні ризики в діяльності державних службовців можна розташувати в такому порядку:

- недоброчесність державних службовців;
- виникнення конфлікту інтересів;
- безконтрольність з боку керівництва;
- наявність дискреційних ²⁴ повноважень ²⁵.

Перше місце серед корупційних ризиків не випадково посідає **недоброчесність поведінки** державних службовців, оскільки етично-психологічні аспекти та соціально-правові фактори мають великий вплив на сумлінність державних службовців при виконанні останніми посадових обов'язків. Державний службовець завжди приймає рішення на підставі власного досвіду, психологічного відношення до виконуваної роботи, а також ґрунтуючись на особистих переконаннях та соціально-матеріальному становищі.

²⁴ латиною *discretio* це - рішення посадової особи або державного органу віднесеного до їх компетенції питання на власний розсуд.

²⁵ КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ оф. сайт Міністерства юстиції https://minjust.gov.ua/m/str_34678

Для боротьби з неправомірною поведінкою мають передбачатися відповідні процедури та санкції. Тобто створення надійних процедур та ресурсів для відслідковування, доповіді про розслідування випадків порушення правил державної служби, а також співрозмірні адміністративні або дисциплінарні санкції²⁶, які накладаються в межах проведення службових розслідувань.

Не менш суттєвим корупційним ризиком є виникнення **конфлікту інтересів**, тобто наявність реальних або потенційних, суперечностей між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями, які можуть вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи не вчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень²⁷.

Із аналітичної довідки МВС України щодо проведення перевірки щодо недотримання законодавства про конфлікт інтересів:

*...вбачається, що Орос В.В., обіймаючи виборчу посаду в органах місцевого самоврядування і будучи головою комісії із земельних питань екології та раціонального використання природних ресурсів, проголосував за ухвалення рішення щодо виділення земельної ділянки своїй дружині та **не повідомив** Крайниківську сільську раду про **наявність конфлікту інтересів** з метою його завчасного врегулювання, чим вчинив правопорушення, пов'язані з корупцією відповідно до складу частини першої і другої статті 172-7 КупАП. Хустським районним судом Закарпатської області 21.01.2021 (справа № 309/639/21, провадження № 3/309/335/21) Ороса В.В. визнано винним у вчиненні правопорушення, пов'язаного з корупцією.*

На теперішній час триває розгляд апеляційного провадження і остаточного рішення щодо визнання винуватості особи не ухвлено, у зв'язку з чим заходи дисциплінарного характеру до особи не застосовано²⁸.

Таким чином, неповідомлення або вчинення дій особою, яка перебуває в умовах реального конфлікту інтересів тягнуть за собою накладення адміністративного стягнення за статтею 172-7 КУпАП (порушення вимог щодо

²⁶ КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ оф. сайт Міністерства юстиції https://minjust.gov.ua/m/str_34678

²⁷ Корупційні ризики в діяльності державних службовців оф. сайт Міністерства юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_34678

²⁸ Лист Про надання аналітичної інформації щодо вчинених корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень 14.06.2021 № 03-10183/07

запобігання та врегулювання конфлікту інтересів)²⁹. Розуміння даного поняття є важливим у правозастосуванні та недопущенні суб'єктами корупційних правопорушень та правопорушень пов'язаних з корупцією у діяльності державного службовця при наявності конфлікту інтересів.

Ще одним важливим фактором, що посилює корупційні ризики є **безконтрольність з боку керівництва**, внаслідок чого можуть виникнути й інші корупційні ризики, такі як конфлікт інтересів, недоброчесність державних службовців. Тому, з метою недопущення (запобігання) виникнення такого корупційного ризику, саме безпосереднім керівництвом має здійснюватись контроль системно, об'єктивно, гласно та результативно.

Керівник повинен здійснювати оптимізацію за виконавською дисципліною підлеглих (наприклад, запровадженням повторного розгляду справи у підрозділі); уникнення відокремлення працівників або їх переходу на повністю автономний спосіб роботи; приділення особливої уваги проявам ознак корупції; проведення періодичних перевірок дотримання процедур щодо прийняття рішень та їх виконання; підвищення кваліфікації та поінформованості підлеглих щодо запобігання корупції³⁰.

Можливість діяти на власний розсуд створює умови для вчинення корупційних правопорушень тому, саме наявність **дискреційних повноважень** тобто сукупність прав та обов'язків, що надають можливість на власний розсуд визначати повністю чи частково вид та зміст прийнятого управлінського рішення, або можливість вибору на власний розсуд одного з кількох варіантів управлінських рішень, передбачених нормативно-правовим актом також потребує особливої уваги³¹.

²⁹Кодекс України про адміністративні правопорушення <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/paran1845#n1845> (дата звернення 29.11.2021)

³⁰ Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: за заг. ред. І. С. Руснака, навч. посіб. – К.: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2018 – 252 с., С.44. http://bitec.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/nuou_ebook-1.pdf

³¹ Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: за заг. ред. І. С. Руснака, навч. посіб. – К.: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2018 – 252 с., С.44. http://bitec.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/nuou_ebook-1.pdf

Важливу роль у процесі виявлення причин та умов, що можуть сприяти скоєнню посадовими особами МВС України корупційних правопорушень чи правопорушень, пов'язаних з корупцією є **ідентифікація корупційних ризиків**.

Джерелами такої ідентифікації є:

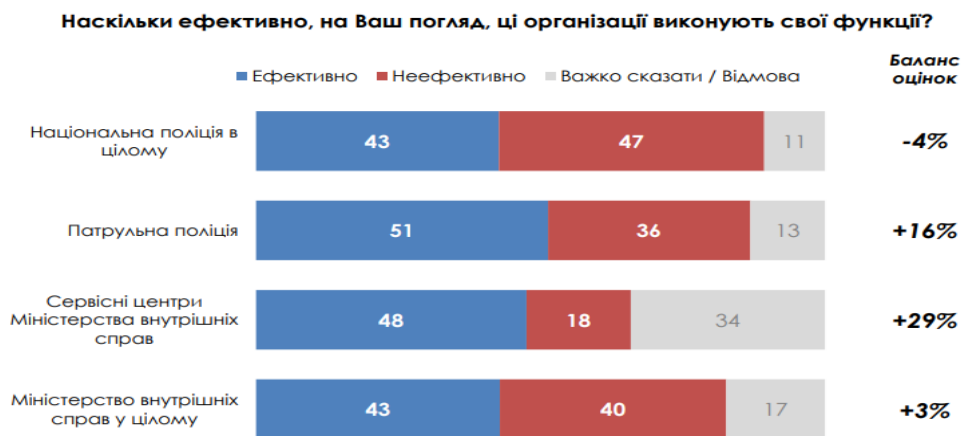
- **інтерв'ювання** (соціологічне опитування), анкетування (в тому числі анонімне) працівників органу влади, а також представників громадськості, які взаємодіяли (взаємодіють) з органом влади, зокрема з використанням електронної пошти, мережі Інтернет, телефону тощо.

Так, у період з 26 жовтня по 01 листопада 2021 року Київським міжнародним інститутом соціології за сприянням Консультативної місії ЄС в Україні проведено соціологічне опитування щодо корупції в МВС, в якому взяло участь 2003 фізичні особи (чоловіки і жінки віком від 18 років із застосуванням методу збору інформації було проведено телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера (CATI, computer-assisted telephone interviews) з усієї території України (крім тимчасово окупованих).

Під час опитування було досліджено три напрямки: оцінка ефективності діяльності МВС/підрозділів МВС та сприйняття корумпованості співробітників; корупція у сервісних центрах МВС; корупція у сфері адміністративної відповідальності.

Отже, за результатами проведеного соціологічного дослідження щодо оцінки ефективності діяльності МВС/підрозділів МВС, корумпованості співробітників встановлено, що респонденти вважають скоріше ефективною діяльність сервісних центрів МВС (48% проти 18%), Патрульної поліції (51% проти 36%). Водночас, у випадку Національної поліції в цілому – співвідношення 43% проти 47%, для МВС у цілому оцінки більш критичні – 43% проти 40%. При цьому, особисто зіштовхувалися за останній рік з фактами корупції в МВС/його підрозділах 15% респондентів, проте у ЗМІ бачили такі факти – 71%. Серед співробітників МВС/його підрозділів респонденти вважають більш корумпованими керівників, ніж звичайних співробітників. Водночас, найкраще оцінюється ситуація у сервісних центрах МВС, де 26% вважають скоріше некорумпованими звичайних співробітників і 22% – керівників³².

³² Гончаров С. М. СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ ЯК НЕЗАЛЕЖНИЙ ІНДИКАТОР РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗДІЙСНЮВАНИХ В МВС АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАХОДІВ с.40-41.

Щодо корупції у сервісних центрах МВС встановлено, що серед конкретних послуг найбільш поширеною є реєстрація транспортних засобів – 11% особисто зверталися, а ще 11% говорять про членів домогосподарств, які зверталися. Далі йде отримання водійського посвідчення (відповідно, 6% і 7%). Про довідку про несудимість говорили 5% і 3%. Так, залежно від послуги 25-38% тих, хто за нею звертався (або це робили члени їхнього домогосподарства), повідомляють про певні проблеми при отриманні, в т.ч. 2–11% пригадували вимагання «хабаря» (найбільше – 11% – у випадку отримання водійського посвідчення). Водночас, найкраще респонденти оцінюють отримання довідки про несудимість: 36% вважають корупцію скоріше непоширеною проти 11%. Деяко гірші оцінки простежуються у випадку реєстрації ТЗ тощо: 34% проти 17%. І лише у випадку отримання водійського посвідчення переважають негативні оцінки: якщо 29% вважають корупцію скоріше поширеною, то скоріше непоширеною вважають 24%³³.

Щодо корупції у сфері адміністративної відповідальності встановлено, що серед тих, хто зіштовхувався з ситуаціями адміністративних правопорушень (самі або члени родини), 26–39% пригадують певні корупційні дії з боку поліцейських. Відносно найкраще респонденти оцінюють ситуацію щодо порушень дозвільної системи щодо зброї: 28% вважають корупцію скоріше непоширеною проти 8%. Далі йдуть ситуації порушення громадського порядку: 34% проти 14%. Після цих ситуацій в умовному «рейтингу»: порушення правил підприємницької діяльності та санітарно-епідеміологічних норм – 26% проти 17%. Помітно гірше респонденти оцінюють поширеність корупції у ситуаціях незаконного обігу заборонених речовин (21% вважають корупцію скоріше

³³ Гончаров С.М. СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ ЯК НЕЗАЛЕЖНИЙ ІНДИКАТОР РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗДІЙСНЮВАНИХ В МВС АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАХОДІВ Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали VI Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. – 457 с., С. 41-42.

непоширеною проти 17%), та порушення ПДР (25% проти 26%). Якщо респонденти, які мали досвід ситуацій адміністративного правопорушення, при цьому не пригадували корупційні дії, вони в середньому на такому ж рівні оцінювали поширеність корупції, як і ті, хто взагалі не зіштовхувався з такими правопорушеннями³⁴.

Таким чином, результати соціологічного опитування, яке є незалежним та об'єктивним (оскільки проведене на замовлення та кошти європейських інституцій), в частині оцінювання рівня корупції в МВС та його підрозділах, а також в Національній поліції та її окремих підрозділах є розширеними, деталізованими, достатньо виваженими та помірно позитивними, що свідчить про адекватність здійснюваних в МВС превентивних антикорупційних заходів.

Крім того, результати соціологічного опитування дають змогу здійснити коригувальні дії (організаційні, нормативно-правові заходи тощо) з метою мінімізації рівня корумпованості працівників системи МВС³⁵.

Наступним джерелом ідентифікації корупційних ризиків є:

- результати перевірок, аудитів, проведених контролюючими органами, а також внутрішніх перевірок та службових розслідувань в органі влади.

Прикладами такої ідентифікації є матеріали перевірки щодо ефективного використання державного майна та фінансових ресурсів Донецького юридичного інституту МВС України (далі - ДЮІ МВС):

Проведення дослідження договорів вибіркоким способом, які укладено між ДЮІ МВС та ПП «АРПРОЕКТБУД» на проведення реконструкції будівель за адресами: пр. Будівельників, 145, (договір від 14.09.2018 № 10/П) пр. Нахімова, 7, (договір від 20.06.2019 № ДП-02) та пр. Луїна, 89-Б, (договір від 01.03.2019 № ДП-01) у м. Маріуполь Донецької області, на загальну суму 139 636,32 тис. грн., із яких використано 67 200 тис. грн., а саме: за загальним фондом – 56 000 тис. грн. та спеціальним фондом – 11 200 тис. грн. За результатами проведеного заходу візуальним обстеженням встановлено, що при проведенні реконструкції будівель за

³⁴ Гончаров С.М. СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ ЯК НЕЗАЛЕЖНИЙ ІНДИКАТОР РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗДІЙСНЮваних В МВС АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАХОДІВ Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали VI Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. – 457 с., С. 41-42.

³⁵ Гончаров С.М. СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ ЯК НЕЗАЛЕЖНИЙ ІНДИКАТОР РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗДІЙСНЮваних В МВС АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАХОДІВ Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали VI Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. – 457 с., С. 41-42.

адресами: пр. Будівельників, 145 та пр. Нахімова, 7, допущено відхилення виконання робіт підрядником від проєктно-кошторисної документації, унесення недостовірних даних до первинних документів (актів), проведення робіт з порушенням умов договору, не проводились заходи щодо перевірки якості виконання робіт, не здійснювався авторський та технічний нагляд за проведенням робіт, при виконанні робіт використовувались будівельні матеріали не передбачені проєктно-кошторисною документацією³⁶.

Із матеріалів перевірки Донецького юридичного інституту МВС України виявлено наявність корупційних ризиків, а саме **безконтрольність з боку керівництва**, який виник внаслідок здійснення недостатнього контролю під час складання та підписання актів приймання виконаних робіт та проведення технічного нагляду. Тому, для їх усунення (мінімізації) слід здійснювати системний, всеохоплюючий та об'єктивний контроль з метою недопущення корупційних ризиків.

- інформація з відкритих реєстрів;

Аналіз інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, щодо притягнення до відповідальності посадових осіб МВС за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією подано у п. 2.3.

- нормативно-правові та організаційно-розпорядчі акти, що регулюють діяльність органу влади;

- аналіз здійснених заходів щодо усунення виявлених корупційних ризиків за попередні періоди;

Департамент внутрішнього аудиту МВС протягом I кварталу 2021 року Департамент здійснив 8 внутрішніх аудитів, а саме: Кременчуцького льотного коледжу Харківського національного університету внутрішніх справ, медичного реабілітаційного центру «Перлина Прикарпаття» МВС України, Державного науково-дослідного інституту МВС України, регіонального сервісного центру МВС України в Сумській області, Управління ліцензування МВС України, державної установи «Центр психіатричної допомоги та професійного психофізіологічного відбору МВС України», військових частин 3002 та 3078 Національної гвардії України.

За результатами **внутрішніх аудитів** виявлено порушень фінансової дисципліни на загальну суму 1 566,1 тис. грн. З них втрати фінансових і матеріальних ресурсів склали 1 272,7

³⁶ Про результати відрядження до ДЮІ МВС: лист Департаменту державного майна та ресурсів МВС від 10.09.2020 №29267/25 від 10.09.2020

тис. грн (або 81 відсоток від загальної суми виявлених порушень). Найбільші суми порушень фінансової дисципліни виявлені під час внутрішніх аудитів військової частини 3002 НГУ (514,5 тис. грн або 33 відсотка від загальної суми виявлених порушень), Кременчуцького льотного коледжу Харківського національного університету внутрішніх справ (412,2 тис. грн або 26 відсотків) та Державного науководослідного інституту МВС України (289,9 тис. грн або 19 відсотків).

Найсуттєвішими порушеннями, які встановлені під час здійснення внутрішніх аудитів у звітному періоді, є завищення обсягів і вартості виконаних робіт при проведенні капітальних та поточних ремонтів (500,5 тис. грн або 32 відсотка від загальної суми порушень), безпідставне витрачання коштів на оплату праці (391,9 тис. грн або 25 відсотків), оплата послуг, які фактично не надані (134,9 тис. грн або 9 відсотків від загальної суми порушень), тощо.

Завдяки проведеній роботі забезпечено відшкодування виявлених протягом звітного періоду порушень на загальну суму 1 198,5 тис. грн, у тому числі тих, що призвели до втрат, на суму 905,1 тис. гривень.

З метою усунення причин встановлених недоліків та порушень, а також удосконалення діяльності установ в цілому та забезпечення їх ефективного функціонування, Департамент за результатами здійснених внутрішніх аудитів надав 55 рекомендацій. З них станом на 01.06.2021 повністю виконано 24 рекомендації, частково виконано 6 рекомендацій, не виконано 25 рекомендацій. Аудиторські рекомендації не виконані через те, що термін виконання рекомендацій не настав, упровадження окремих рекомендацій потребує більш тривалого часу та залучення додаткових ресурсів³⁷.

- публікації в засобах масової інформації та соціальних мережах:

Державне бюро розслідувань повідомило про підозру 11 працівникам Криворізького районного управління поліції, яким інкримінують систематичне отримання хабарів від автоперевізників. Троє з них, у тому числі виконувач обов'язків начальника одного з відділів поліції, затримали в середу під час передачі чергових 40 тисяч гривень. Усього задокументовано 11 епізодів отримання хабарів поліцейськими на загальну суму понад 180 тисяч гривень. (із повідомлень прес-служби ДБР та обласної прокуратури у четвер, 4 листопада 2021).

Правоохоронці шантажували місцевих підприємців, які здійснювали вантажні перевезення, зокрема паливно-мастильних матеріалів, металобрухту, деревини. Поліцейські вимагали щомісячну плату за безперешкодне провадження підприємницької діяльності, а

³⁷ Лист Департаменту внутрішнього аудиту МВС «Про здійснення аналізу виконання заходів з усунення (мінімізації) корупційних ризиків» від 22.06.2021 №26172/17.

також за непритягнення до відповідальності водіїв вантажівок у разі порушення правил дорожнього руху», - вважає слідство. Поліцейських звинувачують у частині 3 статті 368 Кримінального кодексу – отримання неправомірної вигоди поєднане з вимаганням ³⁸.

На Київщині співробітники Служби безпеки України викрили на корупції заступника начальника слідчого відділення Києво-Святошинського райвідділу Національної поліції. За даними досудового слідства, посадовець вимагав 500 тисяч гривень у місцевого мешканця за непритягнення до кримінальної відповідальності його племінника – фігуранта справи про шахрайство у великих розмірах. Натомість слідчий обіцяв не оголошувати йому підозру та залишити у статусі свідка. Зрештою зловмисник погодився знизити суму до 400 тисяч гривень. Затримали зловмисника відповідно до ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України у службовому кабінеті під час отримання усієї суми неправомірної вигоди.

У межах кримінального провадження, розпочатого за ч. 3 ст. 368 (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою) Кримінального кодексу України, тривають слідчі дії. Вирішується питання щодо повідомлення затриманому про підозру.

Викриття корупційного злочину відбувалося спільно зі слідчими Територіального управління ДБР, розташованим у місті Києві, Департаментом внутрішньої безпеки Нацполіції за процесуального керівництва Київської міської прокуратури ³⁹.

З огляду на резонанс виявленої у ЗМІ інформації можна говорити про її переважний вплив на суспільну думку, що підтверджується соціологічним опитуванням що 7 з 10 українців упродовж останнього року зіштовхувалися з фактами корупції в МВС або його підрозділах. Також майже половина стверджують, що їм про такі факти розказували родичі, друзі або знайомі. Водночас, особисто зіштовхувалися з такими фактами 15% респондентів ⁴⁰.

- звернення, що надійшли до органу влади від фізичних та юридичних осіб ⁴¹.

³⁸ https://news.pn/uk/money/262677?country=US&_device=desktop&lang=ru®ion=mk

³⁹ На Київщині СБУ викрила на хабарі у 500 тисяч гривень заступника начальника відділення поліції (8 жовтня 2020). URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/na-kyivshchyni-sbu-vykryla-na-khabari-u-500-tysiach-hryven-zastupnyka-nachalnyka-viddilennia-politsii>

⁴⁰ Гончаров С.М. СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ ЯК НЕЗАЛЕЖНИЙ ІНДИКАТОР РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЗДІЙСНЮВАНИХ В МВС АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАХОДІВ Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст] : матеріали VI Міжнар. наук.- практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. – 457 с., С. 41-42.

⁴¹ Методологія оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади: затв. ріш. НАЗК від 02.12.2016 № 126. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16#Text>

Процес управління корупційними ризиками з урахуванням ідентифікованих корупційних ризиків відображено у антикорупційній програмі, яка є комплексним антикорупційним документом стратегічного типу.

Визначення чинників корупційного ризику у діяльності/бездіяльності посадових осіб органу влади, що можуть сприяти скоєнню ними корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією є ідентифікацією корупційних ризиків.

В свою чергу об'єктом оцінки корупційних ризиків є функції та завдання органу влади, його посадових осіб, визначені законодавчими актами, та способи їх реалізації.

Серед загальних підходів до реагування на корупційні ризики можна виділити забезпечення обов'язковості проведення службових розслідувань (перевірок) за кожним фактом ймовірної корупційної поведінки та забезпечення невідворотності відповідальності.

Ключова роль у організації та здійсненні заходів із запобігання та виявлення корупції належить *уповноваженим підрозділам* (уповноваженим особам) з питань запобігання та виявлення корупції⁴². Який в межах основних функцій здійснює (*бере участь*) у *службовому розслідуванні*, яке проводиться з метою виявлення причин та умов, що призвели до вчинення корупційного або іншого пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконання вимог Закону України «Про запобігання корупції». Окрім того за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або за приписом Національного агентства здійснює перевірку отриманих повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

Також організовує роботу з оцінки корупційних ризиків у діяльності відповідного органу, здійснює підготовку заходів щодо їх усунення, вносить керівнику органу пропозиції щодо таких заходів. За результатами моніторингу

⁴² Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції: затв. наказом НАЗК від 27.05.2021 № 277/21
URL: <https://nazk.gov.ua/wpcontent/uploads/2021/07/Typove-polozhennya-pro-upovnovazhenyj-pidrozdil.pdf>

та оцінки виконання антикорупційної програми надає пропозиції щодо внесення змін до неї ⁴³.

У додатках до розділу 2 подано Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Міністерства внутрішніх справ України у 2021 році ⁴⁴.

Періодична внутрішня оцінка корупційних ризиків у діяльності Міністерства внутрішніх справ України здійснюється не менше одного разу на рік комісією з оцінки корупційних ризиків ⁴⁵.

Джерелами отримання комісією інформації для ідентифікації корупційних ризиків можуть бути результати перевірок, аудитів, проведених контролюючими органами, внутрішніх перевірок та внутрішніх розслідувань (*проведених в тому числі на підставі антикорупційної програми*), а також результатів аудиторських та інших перевірок, які здійснені із залученням зовнішніх експертів ⁴⁶.

Рекомендований зразок Порядку розгляду Уповноваженим повідомлень про факти порушення антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень наведено у [додатку 10](#).

Щодо **планових перевірок**, то їх рекомендується проводити на основі затвердженого щорічного графіку, який може формуватися з урахуванням результатів оцінки ризиків та тих заходів, які були визначені у антикорупційній програмі для їх мінімізації. Головною метою таких перевірок є визначення через певні проміжки часу, чи були такі заходи вчасно виконані і чи є вони достатніми для мінімізації ризиків. У свою чергу **позапланові перевірки** доцільно проводити для перевірки стану дотримання антикорупційних стандартів працівниками на постійній основі та як засіб реагування та перевірки інформації, яка надходить до Уповноваженого.

⁴³ Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції: затв. наказом НАЗК від 27.05.2021 № 277/21 URL:<https://nazk.gov.ua/wpcontent/uploads/2021/07/Typove-polozhennya-pro-upovnovazhenyj-pidrozdil.pdf>

⁴⁴ <https://mvs.gov.ua/uk/activity/prevention-corruption/onovlenna-antikorupciina-programa-mvs-ukrayini-na-2020-2022-roki/onovlenna-antikorupciina-programa-2020-2022-stanom-na-30032021>

⁴⁵ Про затвердження Типової антикорупційної програми юридичної особи: ріш. НАЗК від 02.03.2017 № 75 <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0326-17#n275>

⁴⁶ Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та реалізації антикорупційних програм юридичних осіб затв. ріш. НАЗК від 22.09.2017 № 734 <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0734884-17#Text>

При цьому кожна із перевірок повинні бути обґрунтованими і проводитися у найкоротші строки, не перешкоджаючи нормальному режиму роботи структурних підрозділів юридичної особи. Якщо акт містить ознаки порушення вимог антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, керівнику слід призначати внутрішнє розслідування ⁴⁷.

Порядок проведення службових розслідувань у відомчих підрозділах МВС України регулюється окремим нормативно-правовими актами, а саме:

Інструкцією про порядок проведення службових розслідувань в органах і підрозділах цивільного захисту затверджений наказом МВС України від 05.05.2015 № 515 ⁴⁸ щодо осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, (у тому числі слухачами і курсантами навчальних закладів) сфери управління ДСНС України;

Порядком проведення службових розслідувань у Національній гвардії України наказ МВС України від 21.04.2020 № 347 ⁴⁹ проведення службових розслідувань за участю військовослужбовців;

Порядком проведення службових розслідувань у Національній поліції України ⁵⁰ визначає процедуру проведення службових розслідувань щодо поліцейських.

Вказаними нормами закріплено механізм призначення службового розслідування, відсторонення від виконання службових обов'язків (посади) та прийняття рішення за результатами службового розслідування. Загальний алгоритм дій щодо виявлення та проведення службових розслідувань у відомчих підрозділах МВС України передбачає:

1) призначення за письмовим наказом керівника;

⁴⁷ Типова антикорупційна програма юридичної особи. затв. наказ НАЗК від 02.03.2017 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0326-17#n275>

⁴⁸ Про затвердження Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах і підрозділах цивільного захисту затв. наказом МВС України від 05.05.2015 № 515. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-15#Text>

⁴⁹ Порядок проведення службових розслідувань у Національній гвардії України затв. наказом МВС України від 21.04.2020 № 347. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0473-20#Text>

⁵⁰ Порядок проведення службових розслідувань у Національній поліції України затв. наказ МВС України від 07.11.2018 № 893. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1355-18#Text>

службове розслідування призначається за наявності подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або припису Національного агентства з питань запобігання корупції, в якому міститься вимога щодо проведення службового розслідування **з метою виявлення причин та умов, за яких стало можливим учинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення** чи невиконання вимог Закону України «Про запобігання корупції».

Строки проведення службове розслідування проводиться та має бути завершено не пізніше одного місяця з дня його призначення керівником.

не може тривати більше одного місяця з дня його призначення, керівником строк може бути продовжений наказом не більш як на один місяць.

загальний строк проведення не може перевищувати 60 календарних днів⁵¹.

Важливо зазначити, про певну неоднозначність, так в що Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах і підрозділах цивільного захисту визначено, що **службове розслідування не призначається за анонімними повідомленнями, заявами чи скаргами⁵²**, у Порядку проведення службових розслідувань у Національній поліції України дане положення відсутнє, проте, чітко визначено у п.4 Порядку проведення службових розслідувань у Національній гвардії України положення, що службове розслідування не призначається у разі надходження анонімних повідомлень, крім анонімних повідомлень, що містять відомості про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», якщо наведена в них інформація стосується конкретної особи, містить конкретні дані, які можуть бути перевірені⁵³.

2) відсторонення (здійснюється на підставі письмового наказу керівника);
поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) у разі вчинення ним корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з

⁵¹ Про Дисциплінарний статут Національної поліції України від 15 берез. 2018 р. № 2337-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n178>

⁵² Інструкція про порядок проведення службових розслідувань в органах і підрозділах цивільного захисту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-15#Text>

⁵³ Порядок проведення службових розслідувань у Національній гвардії України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0473-20#Text>

корупцією, здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»⁵⁴.

На період відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади) вилучається службове посвідчення, спеціальний нагрудний знак, табельна вогнепальна зброя та спеціальні засоби.

Під час відсторонення від виконання службових обов'язків (посади) поліцейський зобов'язаний перебувати на робочому місці, визначеному керівником, до повноважень якого належить призначення на посаду та звільнення з посади поліцейського, та сприяти проведенню службового розслідування⁵⁵.

*поліцейський має право ознайомитися та отримати копію наказу про відсторонення від виконання службових обов'язків (посади)*⁵⁶.

3) прийняття рішення за результатами службового розслідування.

якщо дисциплінарна комісія встановить наявність у діях (бездіяльності) дисциплінарного проступку, керівнику, який призначив службове розслідування, вноситься пропозиція щодо накладення дисциплінарного стягнення⁵⁷.

Варто відзначити, що особа рядового або начальницького складу, стосовно якої проводиться службове розслідування, має право оскаржувати рішення, прийняте за результатами службового розслідування, у строки і в порядку визначені законодавством України⁵⁸.

⁵⁴ Про Дисциплінарний статут Національної поліції України від 15 берез. 2018 р. № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n178>

⁵⁵ Про Дисциплінарний статут Національної поліції України від 15 берез. 2018 р. № 2337-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n178>

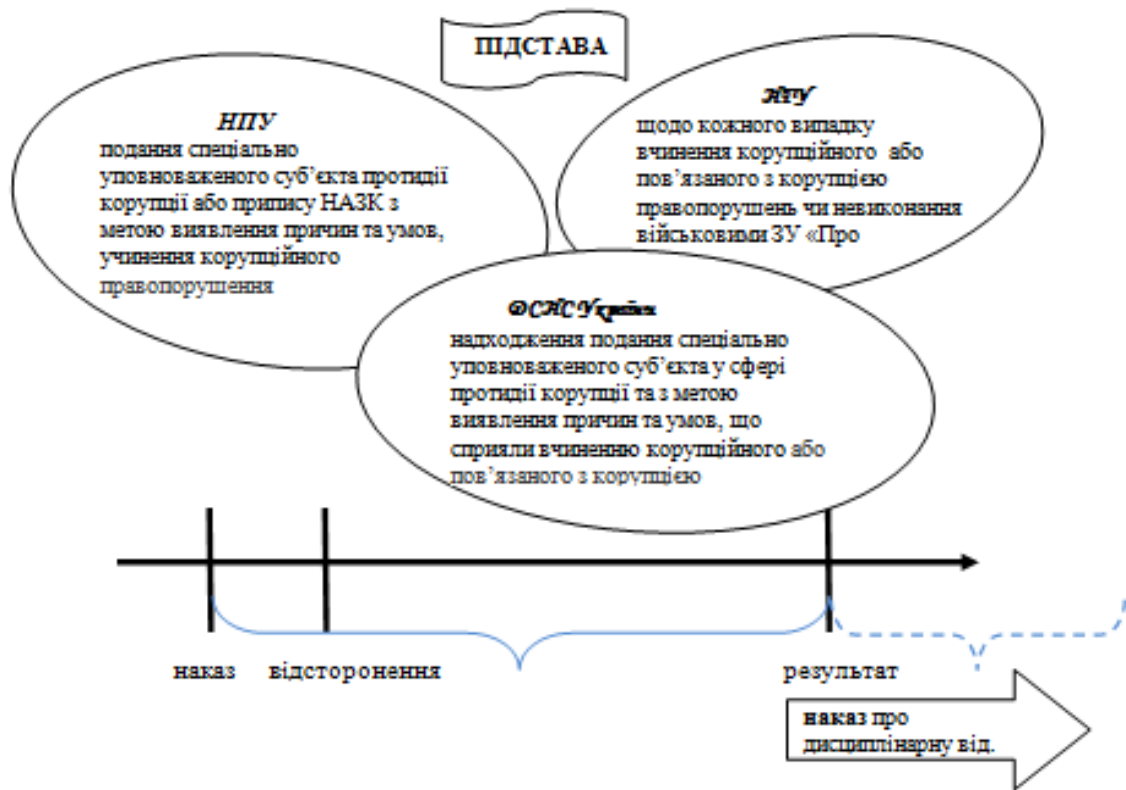
⁵⁶

⁵⁷ Порядок проведення службових розслідувань у Національній поліції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1355-18#Text>

⁵⁸ ІНСТРУКЦІЯ

про порядок проведення службових розслідувань в органах і підрозділах цивільного захисту <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-15#Text>

МЕХАНІЗМ ПРОВЕДЕННЯ СЛУЖБОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИ НАЯВНОСТІ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

В цілому, проведення службових розслідувань має базуватися на засадах обґрунтованості та доцільності, неупереджено та всебічно дослідивши всі істотні обставини, що є предметом розслідування. Визначена процедура оскарження дисциплінарних стягнень, так поліцейський має право оскаржити дисциплінарне стягнення протягом місяця з дня його виконання (реалізації) шляхом подання рапорту до прямого керівника особи, яка застосувала дисциплінарне стягнення, а також шляхом звернення до суду в установленому порядку⁵⁹.

Із судового рішення:

На підставі вказаного висновку дисциплінарної комісії т.в.о. начальника Управління поліції охорони в Миколаївській області прийнято наказ від 23.08.2019 року № 177 "Про покарання співробітників УПО Миколаївської області", згідно з п. 1 якого командира взводу ОО та ПБ №2 роти Управління поліції охорони в Миколаївській області лейтенанту поліції ОСОБА_1 оголошено дисциплінарне стягнення - сувору догану.

Не погоджуючись з п. 1 вказаного наказу, позивач оскаржив його до суду першої інстанції.....суд першої інстанції дійшов висновку, що під час службового розслідування

⁵⁹Про Дисциплінарний статут Національної поліції України 15 березня 2018 року № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n178>

відповідачем дотримано вимоги Дисциплінарного статуту і Порядок проведення службового розслідування, однак, висновок дисциплінарної комісії щодо встановлення вини позивача та оголошення щодо нього суворой догани, є на думку суду першої інстанції, необґрунтованим ⁶⁰.

За результатами проведення службових розслідувань дисциплінарна комісія приймає рішення у формі висновку ⁶¹.

У разі складання спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, до матеріалів службового розслідування долучається копія відповідного вироку (ухвали, постанови) суду, постанови слідчого (прокурора), що набрали законної сили, а копія відповідного документа протягом трьох робочих днів з моменту отримання надсилається до Департаменту кадрового забезпечення Національної поліції України.

Деякі особливості спостерігаються у підрозділах НГУ (військові). Так, якщо під час службового розслідування буде встановлено, що правопорушення військовослужбовця містить ознаки корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержано інформацію про вчинення такого правопорушення військовослужбовцем, командир (начальник), який призначив службове розслідування, зобов'язаний у межах своїх повноважень ужити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно протягом 24 годин письмово повідомити про його вчинення відповідному прокуророві та спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції ⁶².

Тому, на нашу думку, слід привести у відповідність нормативно-правові акти, що регламентують порядок проведення службового розслідування у структурних підрозділах МВС України, а саме закріпити положення «... що службове розслідування не призначається у разі надходження анонімних повідомлень, крім анонімних повідомлень, що містять відомості про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», якщо наведена в них

⁶⁰Постанова іменем України по справі № 400/3036/19 від 02 квітня 2020 р. м. Одеса <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/ukrajini-mvs-nakazi/nakaz-mvs-ukrajini-vid-13092021-673-pro-2021-93826.html>

⁶¹ Про Дисциплінарний статут Національної поліції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#n178>

⁶² Порядок проведення службових розслідувань у Національній гвардії України від 21 квіт. 2020 р. № 347. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0473-20#Text>

інформація стосується конкретної особи, містить конкретні дані, які можуть бути перевірені» у Порядку проведення службових розслідувань у Національній поліції України та Інструкції про порядок проведення службових розслідувань в органах і підрозділах цивільного захисту, з метою приведення у відповідність нормативно-правових актів до Закону України «Про запобігання корупції», що забезпечить подання повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Щодо проведення перевірок, їх головною метою є визначення через певні проміжки часу, чи були такі заходи вчасно виконані і чи є вони достатніми для мінімізації ризиків. Позапланові перевірки доцільно проводити для перевірки стану дотримання антикорупційних стандартів працівниками на постійній основі як певний засіб реагування та перевірки інформації, яка надходить до Уповноваженого щодо можливого вчинення корупційних правопорушень та правопорушень пов'язаних з корупцією.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНІХ ПЕРЕВІРОК ТА СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ МВС У РАЗІ НАЯВНОСТІ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ (п.2.2. ЗАМОВЛЕННЯ)

Щоб розслідування приводило до ефективних результатів, це може бути досягнуто лише коли комісія буде застосувати юридичні норми з урахуванням закладеної в них цілі. Внутрішнє розслідування, як і будь-яка інша інтелектуальна діяльність, переслідує певні цілі, що, виступають проявом певних цінностей. В даному випадку йдеться про цілі будь-якого внутрішнього розслідування - досягнення нульової толерантності до будь-яких форм корупції та пов'язаних з нею правопорушень, максимальної доброчесності та вжиття співмірних заходів на виявленні корупційні ризики, залежно від їх небезпечності.

Підсумком діяльності комісії з проведення внутрішнього розслідування є фінальний документ (наприклад, акт про проведення антикорупційного службового розслідування), який обговорюється і складається на засіданні комісії, підписується її членами. В такому документі слід детально зазначити

проведені комісією заходи та їх результати, опис виявлених фактів та обставин з їхньої однозначною юридичною оцінкою. Якщо під час розслідування були виявлені порушення антикорупційної програми, корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, комісії рекомендується докласти зусиль для встановлення: осіб, причетних до таких протиправних діянь (з наведенням відповідних доказів їх участі); умов та причин правопорушення; надати рекомендації щодо шляхів усунення виявлених причин правопорушення⁶³.

Керівник, отримавши акт, в якому наведено факти протиправних діянь та докази причетності до них певних осіб, вирішує питання про притягнення особи до дисциплінарної відповідальності згідно Кодексу законів про працю України, інших актів законодавства, внутрішніх документів юридичної особи.

Для об'єктивності та передбачуваності процедури застосування дисциплінарних санкцій до осіб, які допустили порушення антикорупційної програми, керівнику юридичної особи рекомендується за поданням Уповноваженого затвердити документ, що визначатиме, які види дисциплінарних стягнень застосовуються до кожного виду порушень.

Якщо в акті вказано на виявлення комісією ознак корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, за вчинення якого передбачено адміністративну або кримінальну відповідальність, керівник юридичної особи зобов'язаний негайно інформувати про це спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

На даний час склади корупційних адміністративних правопорушень встановлено главою 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення статті 172⁴-172⁹ цього Кодексу.

До корупційних ж злочинів Кримінальний кодекс України відносить ті, які перелічені у примітці до статті 45 вказаного Кодексу.

Уповноважений має право отримувати від працівників, письмові та усні пояснення з питань, що стосуються покладених на нього повноважень (у тому

⁶³ Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та реалізації антикорупційних програм юридичних осіб: затв. ріш. НАЗК від 22.09.2017 № 734. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0734884-17#Text>

числі під час проведення періодичної оцінки корупційних ризиків, антикорупційних перевірок ділових партнерів, перевірок, внутрішніх розслідувань та експертизи)⁶⁴; отримувати проекти фінансових, організаційно-розпорядчих документів, договорів для проведення їх перевірки на предмет наявності корупційних ризиків.

Уповноважений не рідше ніж один раз на рік в строки та у порядку, визначені засновниками (учасниками) або керівником, готує звіт про результати виконання Антикорупційної програми, який включає інформацію щодо кількості та результатів проведених перевірок та внутрішніх розслідувань.

В порядку нагляду та контролю за дотриманням Антикорупційної програми МВС України може визначити порядок здійснення планових та позапланових перевірок діяльності працівників, порядок проведення експертизи документів зважаючи на специфіку своєї діяльності.

2.3. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ З ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ СУДОВИХ РІШЕНЬ, ЩОДО ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ МВС ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ (П.2.1. ЗАМОВЛЕННЯ)

Одним із найпоширенішим видом адміністративного правопорушення, за кількістю справ у судах є порушення пов'язане з неподанням або несвоєчасним поданням без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідальність за яке встановлене ст. 172-6 КУпАП⁶⁵.

Дане адміністративне правопорушення відноситься до корупційних правопорушень, пов'язаних з корупцією, з формальним складом, притягнення особи до адміністративної відповідальності, та можливе лише за наявності події

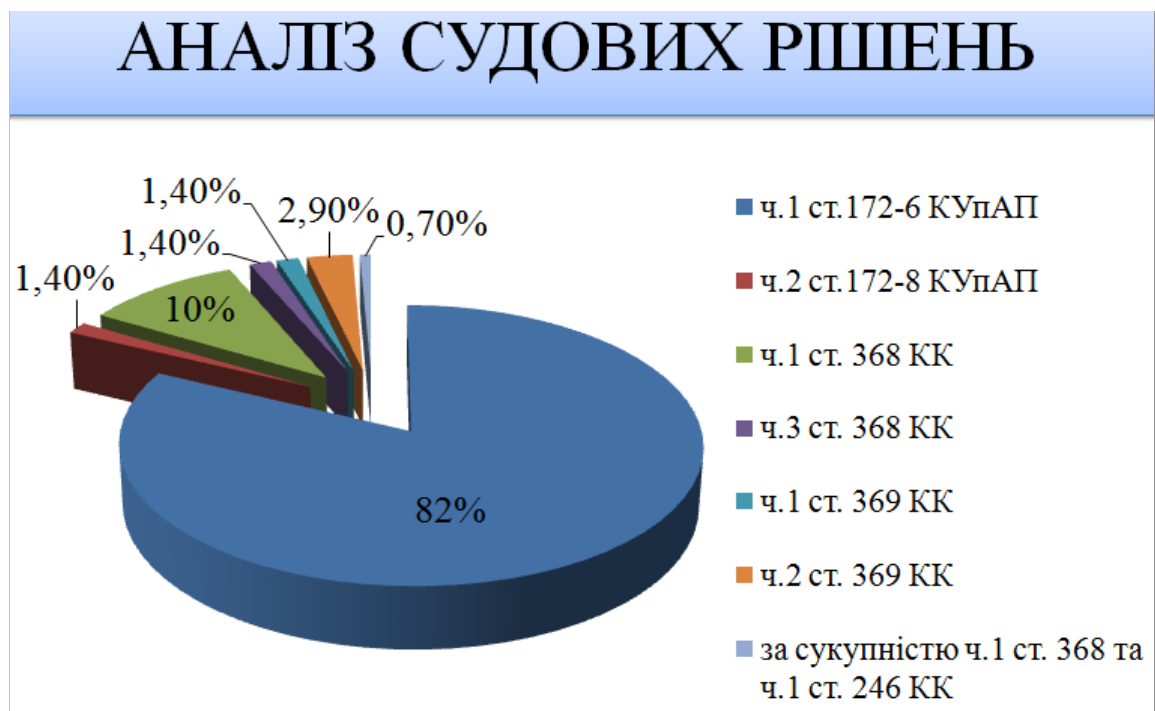
⁶⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0326-17#n275>

⁶⁵ Корупційне правопорушення як спосіб тиску <https://unba.org.ua/publications/print/4125-korupcijne-pravoporushennya-yak-sposib-tisku.html>

адміністративного правопорушення та вини особи у його вчиненні, яка підтверджена належними доказами (*постанова Верховного Суду від 15.03.2019р. у справі №204/2352/16-а*).

Здійснений аналіз судових рішень дає змогу стверджувати, що серед **138** рішень відносно працівників поліції порушених:

- за ч.1 ст.172-6 КУпАП складає – 113 (82 %),
- ч.2 ст.172-8 КУпАП – 2 (1,4%);
- ч.1 ст. 368 КК – 14 (10%);
- ч.3 ст. 368 КК – 2 (1,4%);
- ч.1 ст. 369 КК – 2 (1,4%);
- ч.2 ст. 369 КК – 4 (2,9%);
- за сукупністю ч.1 ст. 368 та ч.1 ст. 246 ККУ – 1 (0,7%).

Результати судового розгляду. В переважній більшості за вчинення корупційних правопорушень, пов'язаних з корупцією передбачених ч.1 ст.172-6 КУпАП призначено покарання у вигляді штрафу у розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 грн. Так, за I – ше півріччя 2021 року до Державного бюджету надійшло ($850 \cdot 113 = 96\,050$) близько 96 000 грн.

За вчинення кримінальних корупційних правопорушень передбачених ч.1 ст.368 КК України призначено покарання у вигляді штрафу у розмірі 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 25500 грн. з позбавленням права обіймати будь-які посади чи займатися діяльністю в органах державної влади та місцевого самоврядування на строк 3 (три) роки.

Таким чином, за I – ше півріччя 2021 року до Державного бюджету надійшло ($25500 \cdot 14 = 357\,000$) близько 357 000 грн.

Відповідно до ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію» на поліцейського поширюються обмеження, визначені Законом України «Про запобігання корупції».

Згідно з ч. 2 ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції», особи, зазначені у п.1, п.п. «а» і «в» п.2, п.5 ч.1 ст. 3 цього Закону, які припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подають декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за період, не охоплений раніше поданими деклараціями.

Відповідно до п.5 Порядку, **декларація** суб'єкта декларування, який припинив діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подається не пізніше дня такого припинення. Якщо припинення зазначених функцій відбулося з ініціативи роботодавця, декларація подається не пізніше двадцяти робочих днів з дня, коли суб'єкт декларування дізнався чи повинен був дізнатися про таке припинення⁶⁶.

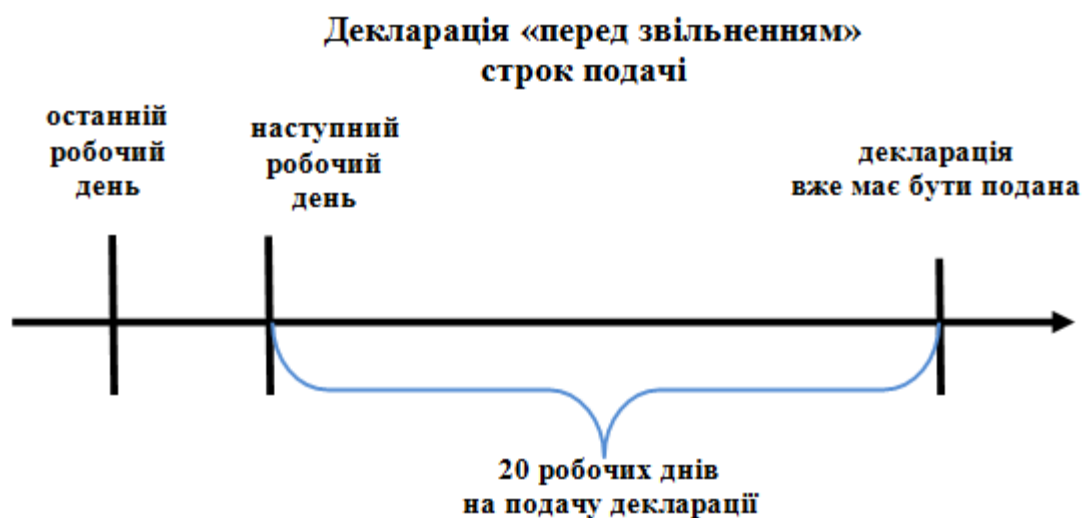
«12.04.2017 року подав рапорт про звільнення за власним бажання з посади поліцейського сектору патрульної поліції № 2 патрульної поліції відділу поліції в метрополітені ГУ НП в Харківській області. Рапорт було погоджено і наказом ГУНП в Харківській області був звільнений 28.04.2017 року. Таким чином був зобов'язаний подати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування не пізніше дня припинення діяльності, а саме до 28.04.2017⁶⁷»

⁶⁶ Порядок формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування ріш. НАЗК від 10.06.2016 № 3 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-16#Text>

⁶⁷ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75736310>

Відповідно до п.2 Порядку перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій, **припиненням діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування** є останній день виконання суб'єктом декларування зазначених функцій⁶⁸ (є день видачі наказу, трудової книжки суб'єкту декларування, із зазначенням підстав такого припинення).

Процедуру подання декларації після звільнення подано на малюнку.

Із судового рішення:

Відповідно до заповненої власноруч ОСОБА_1 розписки, останній отримав трудову книжку, обхідний лист та витяг з наказу про звільнення на день звільнення, тобто 28.04.2017. Окрім цього ОСОБА_1 був ознайомлений під підпис про вимогу ч. 2 ст. 45 Закону "Про запобігання корупції" та Роз'яснення НАЗК від 10.06.2016 № 3 щодо обов'язку подати декларацію перед звільненням не пізніше дня припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

Таким чином, поліцейський (сектору патрульної поліції № 2 патрульної поліції відділу поліції в метрополітені ГУНП в Харківській області) ОСОБА_1 зобов'язаний був подати

⁶⁸ Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій: затв. Рішенням НАЗК № 19 від 06.09.2016 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1479-16#Text> (дата звернення 25.10.2021)

декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування не пізніше дня припинення діяльності, а саме до 28.04.2017⁶⁹.

Виявлення факту несвоєчасного подання декларації було здійснено шляхом опрацювання відомостей Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

Перевірка факту подання декларацій та повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання декларацій покладаються на уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції відповідного органу, або інший структурний підрозділ такого органу, визначений керівником органу.

Відповідальний підрозділ (особа) відповідного органу перевіряє факт подання декларацій у такі строки:

декларації суб'єктів декларування, які припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, - упродовж 5 робочих днів після спливу строку у двадцять робочих днів з дня припинення суб'єктом декларування зазначеної діяльності (подання декларації **«перед звільненням»**);

3) декларації суб'єктів декларування, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, – протягом 10 робочих днів з граничної дати подання таких декларацій наступного за звітним року, у якому було припинено таку діяльність (подання декларації **«після звільненням»**);

Відповідальний підрозділ (особа) органу, в якому працюють (працювали) суб'єкти декларування, перевіряє факт подання декларацій шляхом пошуку та перегляду інформації в публічній частині Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному вебсайті Національного агентства⁷⁰.

⁶⁹Постанова від 07 серпня 2018 року Комінтернівського районного суду м. Харкова <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75736310>

⁷⁰ Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" та повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій: ріш. НАЗК від 06.09.2016 № 19 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1479-16#Text>

У випадку встановлення факту неподання чи несвоєчасного подання декларацій суб'єктами декларування відповідно до вимог закону відповідальний підрозділ (особа) органу, в якому працюють (працювали) суб'єкти декларування, повідомляє про це Національне агентство упродовж 3 робочих днів з дня виявлення такого факту. Повідомлення Національного агентства про факт неподання чи несвоєчасного подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, надсилається засобами поштового зв'язку (рекомендованим листом з повідомленням про вручення)⁷¹.

«...встановлено, що ОСОБА_1 тільки 10.05.2017 подав декларацію як особа яка припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування (декларація перед звільненням)»⁷².

Вина ОСОБА_1 у скоєнні вказаного правопорушення підтверджується щорічною декларацією осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування ОСОБА_1 та поясненнями.

Відповідно до ст. 9 КУпАП **адміністративним правопорушенням** (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність⁷³.

Відсутність хоча б одного з цих елементів виключає адміністративну відповідальність.

Диспозиція ч. 1 ст. 172 – 6 КУпАП встановлює адміністративну відповідальність за несвоєчасне подання без поважних причин декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування⁷⁴.

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у листі від 22.05.2017 року за № 223-943/0/4-17 зазначив, що вирішуючи

⁷¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1479-16#Text>

⁷² <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75736310>

⁷³Стаття 9. Поняття адміністративного правопорушення URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/paran1839#n1839> (дата звернення 25.10.2021)

⁷⁴ ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ "03" жовтня 2019 р. м. Вінниця Справа № 127/23303/19 Провадження № 3/127/5923/19 <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/84926874>

питання про притягнення осіб до відповідальності за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 172-6 КУпАП, слід врахувати **об'єктивні ознаки складу** цього адміністративного правопорушення, зокрема його об'єктивну сторону, яка має активну форму прояву та полягає у несвоєчасному поданні без поважних причин декларацій. Конструктивною ознакою цього правопорушення є також несвоєчасне подання декларації без поважних на те причин. Тобто за наявності останніх відповідальність за вищезазначеною статтею виключається.

Під **поважними причинами** слід розуміти неможливість особи подати вчасно декларацію у зв'язку з хворобою, перебуванням особи на лікуванні, внаслідок стихійного лиха, технічних збоїв офіційного веб-сайту Національного агентства з питань запобігання корупції, витребуванням відомостей, необхідних для внесення в декларацію, перебуванням під вартою.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини у формі прямого чи непрямого умислу, вчинення цього діяння через необережність виключає притягнення особи до адміністративної відповідальності⁷⁵.

З системного аналізу норм КУпАП встановлено, що його завдання полягає у встановленні вини та забезпеченні правильного застосування законодавства до правопорушника з метою застосування заходи адміністративного примусу.

Накладаючи адміністративне стягнення, суд бере до уваги характер скоєного правопорушення, дані про особу, що притягається до адміністративної відповідальності, ступінь його вини, майновий стан, сукупність обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність та накладає адміністративне стягнення у межах санкції ч. 1 ст. 172-6 КУпАП у виді штрафу.

Із рішення суду:

Визнати ОСОБА_1 винним у скоєнні адміністративного правопорушення, передбаченого ч.1 ст.172-6 КУпАП та накладати адміністративне стягнення у виді

⁷⁵ Щодо притягнення до адміністративної відповідальності за окремі правопорушення, пов'язані з корупцією Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ Лист від 22.05.2017 №223-943/0/4-17 https://zib.com.ua/files/Golovam_apeliacijnih_sudiv_vid_2205_2017.pdf

штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 /вісімсот п'ятдесят/грн.

Стягнути з ОСОБА_1, судовий збір на користь держави в розмірі 352 (триста п'ятдесят дві) грн. 40 коп.⁷⁶

Судовий збір стягується з винної особи за ухвалення судового рішення в розмірі 0,2 прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Відповідний розмір від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановлюється законом на 1 січня календарного року, (згідно з Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», прожитковий мінімум з 1 липня 2021 року на одну особу працездатного віку в розрахунку на місяць становитиме 2379 грн.; з 1 грудня - 2481 грн)⁷⁷ в якому відповідна заява або скарга подається до суду⁷⁸.

В переважній більшості адміністративні матеріали надходили до суду від:

- Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України.

- деякі з Управління захисту економіки Департаменту захисту економіки Національної поліції України.

Аналіз судових рішень показав, що серед названих причин несвоєчасного неподання декларації були:

- проблеми з входом до електронного кабінету, зв'язані з тим, що необхідно мати доступ до своєї електронної поштової скриньки, котра раніше була зареєстрована на сайті mail.ru, а доступ до цього сайту заблоковано⁷⁹;

- обидві декларації подав із запізненням, оскільки були проблеми з входом до електронного кабінету, зв'язані з заблокованим доступом до сайту mail.ru., зміною ключа⁸⁰

- ОСОБА_1 зазначив, що при звільненні їй повідомили, що подавати декларацію потрібно через рік після звільнення. Коли прийшов лист про необхідність подати декларацію від НАЗК, подав її протягом 10 днів⁸¹;

⁷⁶ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75736310>

⁷⁷ Про Державний бюджет України на 2021 рік від 15 груд. 2020 р. № 1082-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>

⁷⁸ Про судовий збір: Закон України від 8 лип. 2011 р. № 3674-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>

⁷⁹ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75736310>

⁸⁰ Справа № 641/2944/18

⁸¹ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93355540>

- був за кордоном (що не звільняє від обов'язку подання декларації)⁸²;
- пояснив, що не знав про необхідність подачі декларації про доходи та майно за 2018 рік після звільнення з державної служби. Лише після отримання листа НАЗК подав декларацію⁸³;
- своєчасно не подав декларації оскільки не приділив цьому належної уваги⁸⁴;
- не подав вчасно декларацію, оскільки не правильно зрозумів вимоги Закону України «Про запобігання корупції»⁸⁵
- було вчинене ним через те, що він не приділив належної уваги даному обов'язку, хоча достовірно був про нього проінформований⁸⁶
- пояснив, що подав одну декларацію коли звільнявся, а про те, що слід подавати іншу декларацію вже після звільнення не знав⁸⁷.
- не надано доказів поважності причин неможливості подання декларації особи у встановлений законом строк ⁸⁸.
- судом не встановлено та Особою_1 не надано належного та допустимого доказу, щодо неможливості ним подати декларацію, через будь які технічні збої⁸⁹.
- пояснив, що йому не точно роз'яснили стосовно подання електронної декларації особи уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування «після звільнення»⁹⁰;
- щодо необхідності подання електронної декларації після звільнення, він був обізнаний, проте подати забув, у зв'язку з сімейними обставинами⁹¹;
- вчасно подати декларацію (після звільнення), забула так, як здійснювала пошуки нової роботи⁹²;

⁸² № 441/28/21 URL:<https://reyestr.court.gov.ua/Review/94280969>

⁸³ Справа 682/558/21

⁸⁴ Справа № 161/56/21

⁸⁵ Справа № 344/2556/21

⁸⁶ Справа № 161/1345/21

⁸⁷ Справа № 751/1060/21

⁸⁸ Справа № 308/8580/20

⁸⁹ Справа № 712/8687/20

⁹⁰ Справа № 158/12/21

⁹¹ справа № 415/7650/20

⁹² Справа № 211/6728/20

- пропустила строк подання декларацій, через об'єктивні обставини: хвороба бабусі, відсутність комп'ютера⁹³.

«Згідно пояснень свідка - ОСОБА_2, що на час звільнення ОСОБА_1 працювала на посаді інспектора відділу комплектування УКЗ ГУНП в Харківській області, ОСОБА_1 попереджався про необхідність подати електронну декларацію перед звільненням, про що свідчить його підпис у "Пам'ятці-попередження про дотримання антикорупційного законодавства". У ознайомленій та підписаній "Пам'ятці" зазначено: "...декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функції держави або місцевого самоврядування, подається не пізніше дня такого припинення шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції. Також зобов'язуюсь наступного року подати в установленому ч. 2 ст. 45 Закону України "Про запобігання корупції" порядку декларацію...за минулий рік..."»⁹⁴

Таким чином, поліцейські неодноразово попереджаються про необхідність подання декларації перед звільненням та після звільнення, а також про строки їх подання. Причини свідчать про недостатню необізнаність працівників поліції, які після процедури звільнення не приділяють значної уваги своєчасній подачі декларації (**після звільнення**) за період не охоплений декларацією поданою раніше.

«...суд не бере до уваги твердження ОСОБА_1 щодо неналежного роз'яснення подання електронної декларації «після звільнення», оскільки даний факт спростовується його письмовими поясненнями та особистим підписом на зобов'язанні особи, яка є суб'єктом декларування про дотримання окремих обмежень, передбачених Законом України «Про запобігання корупції» при звільненні»⁹⁵.

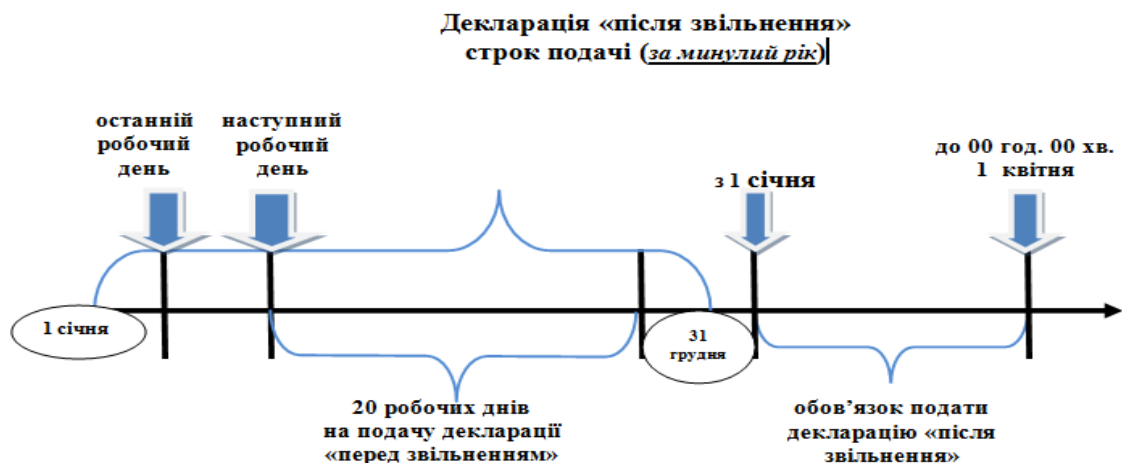
Після звільнення зі служби в поліції та припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, у нього виникає, передбачений нормативно-

⁹³ Справа № 638/8305/19

⁹⁴ Справа № 344/2556/21

⁹⁵ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94525455>

правовими актами України, обов'язок своєчасно подати в наступному році, після припинення такої діяльності, подати декларацію суб'єкта декларування, який припинив діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування за минулий рік, шляхом її заповнення на офіційному веб-сайті НАЗК у період з 00 год. 00 хв. 01 січня до 00 год. 00 хв. 01 квітня 2020 року. Схематично це відображено на малюнку.

У зв'язку із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) 17.03.2020 Законом України № 530, серед іншого, внесено зміни до Закону України «Про запобігання корупції», якими встановлено, що декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які відповідно до статті 45 цього Закону подаються за минулий рік до 1 квітня, у 2020 році суб'єкти декларування подають до 1 червня⁹⁶.

Аналіз корупційного кримінального правопорушення, передбаченого ст.368 ч. 1 КК України «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» свідчить про такі причини та умови його вчинення.

В переважній більшості в судових рішеннях дії інспекторів Державної прикордонної служби України характеризувались умисною формою вини, які усвідомлюючи суспільно небезпечний характер свого діяння, передбачаючи суспільно небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, переслідуючи корисливий мотив, з метою реалізації свого злочинного умислу спрямованого на особисте збагачення з одержанням неправомірної вигоди - грошових коштів.

⁹⁶ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93281241>

Сума, яку було відображено у судових рішеннях в переважній більшості становила 800 -1000 доларів США за сприяння у незаконному переміщенню підакцизних товарів (тютюнових виробів, поза пунктами пропуску через державний кордон України з Республіки Білорусь шляхом надання інформації щодо часу та місця розміщення прикордонних нарядів).

Дії кваліфіковано органом досудового розслідування за ч.1 ст. 368 КК України, тобто в одержанні службовою особою неправомірної вигоди для себе за вчинення такою службовою особою в інтересах того, хто надає неправомірну вигоду, будь-якої дії з використанням наданої їй влади та службового становища.

Результати судового розгляду. В більшості суд затверджує угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та прокурором з призначенням узгодженого сторонами покарання у вигляді штрафу у розмірі 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 25 500 гривень з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських обов'язків на строк три роки⁹⁷.

Більшість корупційних злочинів передбачають в санкціях статей, як додаткове покарання - **позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю** на строк від одного до трьох років. Проте, у випадку відсутності такого виду покарання в санкції статті Особливої частини Кримінального Кодексу воно може бути призначено судом за умови, що суд визнає за неможливе збереження за ним права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю враховуючи характер кримінального правопорушення (ч.2 ст.55 КК України)⁹⁸.

Законодавчо передбачено у ст. 24 Закону України «Про запобігання корупції», що у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка працівник поліції (особа, уповноважена на виконання функцій

⁹⁷ ВІРОК іменем України смт. Ратне 30 грудня 2020 року Ратнівський районний суд Волинської області <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93929217>

⁹⁸ Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення <https://yur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/kriminalna-vidpovidalnist-za-korupciyni-pravoporushennya.html>

держави або місцевого самоврядування), зобов'язаний невідкладно вжити заходів:

- 1) відмовитися від пропозиції;
- 2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;
- 3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;
- 4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Предмети неправомірної вигоди зберігаються в органі до їх передачі спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції⁹⁹.

Відносно працівників патрульної поліції порушувалось кримінальне провадження за ч.1 ст.368 КК України - одержання неправомірної вигоди в сумі 10 000 грн., за не складення протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст.130 КУпАП¹⁰⁰.

Результати судового розгляду: штраф в розмірі 25 500 грн. (1500 н.м.) з позбавленням права обіймати посади у органах державної влади та правоохоронних органах строком на 2 роки, а також стягнення на користь держави витрат за проведення експертиз (в розмірі 23 534 грн. 60 коп.).

Отже, проведенням аналізом встановлено, що зазначені факти вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень мали місце внаслідок особистої безвідповідальності, недоброчесності, недбалості, ігнорування вимог і обмежень антикорупційного законодавства з метою задоволення власних приватних інтересів або вчинення певних діянь на користь третіх осіб, а також неправомірного збагачення, у тому числі шляхом зловживання службовим становищем.

⁹⁹ Про запобігання корупції 14 жовтня 2014 року № 1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

¹⁰⁰ Справа №463/7030/20

РОЗДІЛ III. ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ РИЗИКАМ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МВС УКРАЇНИ

3.1. Антикорупційні програми як інструмент запобігання корупції у діяльності органів МВС

Корупційні правопорушення у діяльності МВС України негативно впливають на систему правоохоронних органів руйнуючи довіру до державних інститутів перешкоджаючи ефективній діяльності.

Основою розвитку культури нульовій терпимості до корупції, є антикорупційна програма, яка є важливою складовою успіху у протидії всім проявам корупції у практичній діяльності МВС України.

Антикорупційну програму Міністерства внутрішніх справ України на 2020-2022 роки розроблено відповідно до статті 19 Закону України «Про запобігання корупції» та низки інших нормативно правових актів щодо запобігання та протидії корупції в апараті МВС та територіальних органів з наданням сервісних послуг МВС, закладах, установах і на підприємствах, що належать до сфери управління МВС, а також у Національній гвардії України, Національній поліції, Державній прикордонній службі України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Державній міграційній службі України, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ.

При її розробленні враховувалися результати проведеного аналізу корупційних ризиків у сфері діяльності МВС, а також результати виконання Антикорупційної програми МВС на 2019 рік¹⁰¹.

Оснoву для формування системи протидії корупції складає оцінка корупційних ризиків на яких зосереджено систему заходів спрямованих на протидію корупції. Тобто Міністерства внутрішніх справ України визначає

¹⁰¹ Антикорупційна програма Міністерства внутрішніх справ України на 2020-2022 роки <https://mvs.gov.ua/uk/activity/prevention-corruption/onovlena-antikorupciina-programa-mvs-ukrayini-na-2020-2022-roki/onovlena-antikorupciina-programa-2020-2022-stanom-na-30032021>

пріоритетні корупційні ризики, що дозволить сформулювати завдання, виділити ресурси на їх мінімізацію (усунення) запровадивши ефективний контроль.

Важливо пам'ятати, що оцінка корупційних ризиків, з одного боку, повинна бути не дуже складним процесом, з іншого - не повинна бути поверхневою або формальною. Результати оцінки корупційних ризиків відображають реальні ризики, з якими стикається Міністерства внутрішніх справ України ¹⁰².

Загалом в антикорупційній програмі рекомендується визначати коло питань та види інформації, з урахуванням повноважень учасників (засновників) юридичної особи, із якими Уповноважений може звертатися до них напряду.

Широке коло питань може обговорюватись та доводитись Уповноваженим до відома керівника щодо актів планових та позапланових перевірок; ініціювання та результатів службових розслідувань; висновків антикорупційних перевірок ділових партнерів; повідомлень про можливі порушення антикорупційної програми тощо ¹⁰³.

3.2. РЕЗУЛЬТАТИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ УСУНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ у діяльності МВС

Ідентифікацію корупційних ризиків у МВС проведено шляхом дослідження (аналізу) зовнішнього та внутрішнього середовища міністерства щодо виявлення чинників корупційних ризиків у нормативно-правових актах та його організаційно-управлінській діяльності. Зокрема, проводилось електронне анонімне опитування та анонімне опитування працівників апарату МВС.

За результатами проведеної роботи було затверджено такий перелік об'єктів оцінки корупційних ризиків – функцій/процесів МВС:

- серед загальних – управління фінансами; управління персоналом; публічні закупівлі, управління об'єктами державної власності;
- серед спеціалізованих – надання освітніх послуг; ліцензійна та дозвільна діяльність; надання адміністративних послуг.

¹⁰² Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та реалізації антикорупційних програм юридичних осіб. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0734884-17#Text>

¹⁰³ Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та реалізації антикорупційних програм юридичних осіб <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0734884-17#Text>

У сфері управління фінансами було ідентифіковано такий корупційний ризик, як можливість необґрунтованого внесення змін до річного розпису асигнувань, помісячного розпису асигнувань загального фонду та помісячного розпису спеціального фонду Державного бюджету України на відповідний рік.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику було внесено зміни до розпису асигнувань та кошторисів бюджетних установ, що належать до сфери управління МВС, за результатами аналізу отриманих матеріалів щодо відповідності запропонованих змін вимогам нормативно-правових актів.

У сфері публічних закупівель було ідентифіковано такий корупційний, як імовірність уникнення замовником проведення процедури відкритих торгів закупівель шляхом поділу предмета закупівлі на частини.

У межах вжиття заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику проводився моніторинг та аналіз закупівель, здійснених замовниками системи МВС, які оприлюднені в електронній системі закупівель ProZorro. Також проведено 45 аудитів щодо законності використання бюджетних коштів, отримання та використання благодійної допомоги, надання в оренду фізичним та юридичним особам 134 службових приміщень, земельних ділянок, іншого майна, що перебуває на балансі установ системи МВС, надання платних послуг та отримання плати за них в органах і підрозділах, що належать до сфери управління МВС тощо. Про результати контрольних заходів поінформовано керівництво МВС.

У сфері управління персоналом, надання освітніх послуг ідентифіковано такі корупційні ризики: - можливе прийняття на посади осіб, які не відповідають встановленим вимогам, або тих, які подали недостовірні відомості.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику проводиться звірка наданої кандидатом інформації з оригіналами особистих документів; - можливий вплив посадових осіб на процедуру відбору персоналу з метою сприяння прийняттю на роботу, переміщенню по службі

(підвищення на посаді, пониження на посаді, переведення в інший підрозділ, у тому числі третіх осіб) близьких їм осіб.

У межах усунення зазначеного корупційного ризику прийняття на державну службу в МВС України здійснюється на конкурсній основі відповідно до вимог законодавства України; - уразливість працівників підрозділів кадрового забезпечення та уповноважених співробітників підрозділів, органів, закладів та установ МВС до впливу керівництва, а також сторонніх осіб на порядок та результати здійснення заходів з питань кадрового забезпечення.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику проводилося тестування посадових осіб закладів, установ та підприємств, що належать до сфери управління МВС, на знання антикорупційного законодавства, також проводяться навчання (тренінги); - надання необґрунтованої переваги під час переведення студентів на місця державного замовлення.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику забезпечувалось оприлюднення на сайтах ЗВО МВС й вакансій бюджетних місць. Крім того переведення осіб, які навчаються на умовах договору з фізичними та юридичними особами, на навчання за державним замовленням у ЗВО МВС здійснюється відповідно до вимог законодавства за наявності вакантних місць, у межах ліцензійного обсягу.

У сфері ліцензування та дозвільної діяльності було ідентифіковано такі корупційні ризики: - наявність дискреційних повноважень під час особистого прийому посадовою особою заяв про отримання або переоформлення ліцензій, розширення або звуження провадження виду господарської діяльності ліцензіатом.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику щотижнево проводилася роз'яснювальна робота (інструктажі) з питань дотримання працівниками порядку і строків розгляду заяв здобувачів ліцензій та ліцензіатів, визначених законодавством у сфері ліцензування; - можливе

виникнення у посадової особи конфлікту інтересів під час організації та здійснення заходів державного нагляду (контролю).

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику проведено 135 63 інструктажі з питань дотримання антикорупційного законодавства, а також державний нагляд (контроль) здійснюється виключно у складі комісій не менше двох працівників.

У сфері надання адміністративних послуг ідентифіковано такі корупційні ризики: - можливість пришвидшення отримання послуги в ТСЦ МВС або створення перешкод у наданні таких послуг.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику забезпечено створення електронної черги до сервісних центрів МВС (наказом МВС від 05.11.2020 № 777 затверджено «Порядок реєстрації фізичних та юридичних осіб в системі керування чергою для отримання послуг, які надаються територіальними сервісними центрами МВС, зареєстрований у Міністерстві юстиції 20.11.2020 за № 1152/35435»).¹⁰⁴ Крім того, на офіційних веб-сайтах ГСЦ МВС та РСЦ ГСЦ МВС та на їх сторінках у соціальних мережах, а також ЗМІ постійно оприлюднюється інформація щодо нових послуг та новацій в обслуговуванні громадян; - дискреційні повноваження посадових осіб ТСЦ щодо видачі номерних знаків з числа наявних замовникам послуг під час реєстрації/перереєстрації транспортних засобів.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику забезпечено можливість перевірки вартості номерного знака залежно від обраної комбінації цифр та запроваджено оприлюднення щоденно оновлюваної інформації про наявність таких номерних знаків у розрізі територіальних сервісних центрів МВС. Також забезпечено можливість через «Електронний кабінет водія» замовляти наявні у сервісному центрі МВС номерні знаки, що видаються за бажанням власників легкових автомобілів та містять визначену комбінацію цифр і номерних знаків з визначеною заявником комбінацією цифр (зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1273 «Про

¹⁰⁴ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1152-20#Text>

внесення змін до Порядку державної реєстрації (перереєстрації)¹⁰⁵, зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів»); - дискреційні повноваження екзаменатора щодо визначення результатів складання іспитів на отримання права керування транспортними засобами.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику забезпечено можливість кандидатам у водії переглядати та завантажувати відеозаписи, а також інші відомості про складання ними теоретичного і практичного іспитів за їх заявами (наказ МВС від 22.05.2020 № 408 «Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 07.12.2009 № 515», яким передбачається установа Інструкції про порядок використання технічних засобів контролю під час складання іспитів, збереження отриманої за допомогою них інформації та доступу до неї», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.06.2020 за № 626/34909); ¹⁰⁶- дискреційні повноваження членів акредитаційних та атестаційних комісій РСЦ МВС під час прийняття рішень стосовно акредитації закладу, атестації 136 спеціалістів.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику забезпечувалось оприлюднення на офіційних веб-сайтах РСЦ МВС інформації про дату, час і місце проведення засідань акредитаційної та атестаційної комісій, протоколи засідань таких комісій та накази РСЦ МВС, які затверджені на їх підставі, відомості про тимчасове припинення дії сертифікатів про державну акредитацію з вичерпним переліком підстав для прийняття такого рішення та про поновлення його дії.

У сфері управління об'єктами державної власності ідентифіковано такі корупційні ризики: - можливе використання об'єктів державної власності

¹⁰⁵ http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP201273.html

¹⁰⁶ https://zakononline.com.ua/documents/show/486962___655911

сторонніми особами без укладення договорів оренди або використання об'єктів державної власності, переданих в оренду не за призначенням.

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику проведено вибірккову перевірку стану збереження та ефективності використання об'єктів державної власності та дотримання наказу МВС від 30.07.2019 № 633 «Про ведення обліку об'єктів державної власності» у МРЦ МВС України «Хутір Вільний», Національної академії внутрішніх справ та Головного сервісного центру МВС; - укладення освітніми закладами, що належать сфери управління МВС, правочинів, наслідками яких можуть бути втрата об'єктів державної власності (їх частин) або втрата фінансових ресурсів.

107

У межах здійснення заходів щодо усунення зазначеного корупційного ризику проведено вибірккову перевірку укладення правочинів у сфері будівництва, перевірка стану виконання укладених правочинів у сфері будівництва Донецького юридичного інституту МВС України. Інші заходи, спрямовані на усунення корупційних ризиків. Не рідше ніж двічі на рік проводяться наради-семінари з організації роботи із запобігання та протидії корупції у відповідних органах/організаціях, щорічно організовуються та проводяться на базі закладів вищої освіти системи МВС навчання з основних положень антикорупційного законодавства, розроблено тести та проведено тестування уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції закладів, установ та підприємств, що належать до сфери управління МВС, на предмет виявлення рівня їх знань антикорупційного законодавства та організації роботи із запобігання корупції. Крім того, в межах наукового дослідження фахівцями Національної академії внутрішніх справ, Державного науково-дослідного інституту МВС та Управління у жовтні 2020 року розроблено навчально-методичний посібник «Критерії оцінювання уповноважених осіб з питань запобігання корупції закладів, установ та підприємств, що належать до

¹⁰⁷ ЗВІТ за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Міністерства внутрішніх справ України у 2021 році. URL: <https://mvs.gov.ua/upload/document/lbDVdS4r7l828g7bh9oGHv64Y7UyCr5cr1HEcU9y.doc>

сфери управління МВС України», який містить перелік напрямів діяльності уповноважених осіб з питань запобігання корупції закладів, установ та підприємств, що належать до сфери управління МВС , які підлягають оцінюванню (кількісні та якісні), а також критерії та методiku здійснення оцінювання такої діяльності. МВС здійснює активну міжнародну діяльність в антикорупційній сфері. Так, представники Консультативної місії ЄС в Україні є членами (за згодою) комісії з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми. Також у межах реалізації Програми ВІ у лютому 2020 року проведено тренінг для тренерів – викладачів закладів вищої освіти МВС та працівників Національної поліції України. Крім того, 9 – 10 грудня 2021 року на базі Національної академії внутрішніх справ проведено VI Міжнародну науково-практичну конференцію «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» ¹⁰⁸.

¹⁰⁸ https://www.naiu.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zaxodi/zbirniki/2020/anty-korupc1_1.pdf

ВИСНОВКИ

Бажання досягти короткотермінового успіху можуть призвести до довгострокової нестабільності. Боротьба з корупцією вимагає тривалих зусиль та комплексного підходу з боку широкого кола осіб та організацій.

Працівники МВС України справ повинні зважувати на свій вплив та створювати чіткі та збалансовані умови і впроваджувати перевірені оптимальні методи роботи. Важливими аспектами у протидії корупції є прозорість, підзвітність та протидія корупції, які необхідно брати до уваги у боротьбі з корупцією. Такі принципи повинні бути повністю інтегровані МВС України в плануванні та проведенні щоденної діяльності¹⁰⁹.

Прозорість є ключовою складовою для демонстрації чесності, відкритості та довіри. Наприклад, оприлюднення адміністративних процесів, а саме прийняття на роботу, просування по кар'єрній службі, укладення контрактів, фінансової звітності. Прозорість дозволяє суспільству мати інформацію щодо специфіки відомчого прийняття рішень. Вона також тягне за собою відповідальність людей, особливо державних службовців за свої дії¹¹⁰.

Підзвітність означає, що особи відповідальні за свої дії та виконання обов'язків. Цього можна досягнути шляхом здійснення контролю та санкцій за незаконні чи корумповані дії. Підзвітність є найбільш ефективною коли вона рівно застосовується до всіх¹¹¹.

Крім того, аналіз інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, щодо притягнення до відповідальності посадових осіб МВС України за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією показав, що факти вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень мали місце внаслідок особистої безвідповідальності, недоброчесності, недбалості, ігнорування вимог і обмежень антикорупційного законодавства з метою

¹⁰⁹ Виховання доброчесності в операціях. Керівництво (довідник) Стратегічного командування НАТО з операцій (лютий 2020) с.60. С. 18.

¹¹⁰ Виховання доброчесності в операціях. Керівництво (довідник) Стратегічного командування НАТО з операцій (лютий 2020) с.60. С. 19.

¹¹¹ Виховання доброчесності в операціях. Керівництво (довідник) Стратегічного командування НАТО з операцій (лютий 2020) с.60. С. 19

задоволення власних приватних інтересів або вчинення певних діянь на користь третіх осіб, а також неправомірного збагачення, у тому числі шляхом зловживання службовим становищем.

Різні підходи застосовуються до аналізу корупційних ризиків, так відповідно до рекомендацій НАТО з виховання доброчесності в операціях відповідний аналіз необхідно розділити на три рівні: індивідуальний, рівень процесів та організації. В межах цих трьох рівнів повинно бути розуміння мереж та способів їхньої взаємодії, ролі яку відіграють кожен з них, і як це можна використати в протидії корупції. Крім того необхідне чітке розуміння наслідків корупції. Ефективний аналіз обумовлюється здатністю збирати, оцінювати та перевіряти інформацію. Ця інформація має бути максимально поширена серед інших структур, залучена до протистояння корупції. Що забезпечить кращу координацію ініціатив та діяльності і сприятиме формуванню єдності зусиль.

Для об'єктивності та передбачуваності процедури застосування дисциплінарних санкцій до посадових осіб МВС України, які допустили порушення антикорупційної програми, керівнику юридичної особи рекомендується за поданням Уповноваженого затвердити документ, що визначатиме, які види дисциплінарних стягнень застосовуються до кожного виду порушень.

Таким чином, оскільки відсутній єдиний механізм управління корупційними ризиками можна говорити, що процедура виявлення й оцінки корупційних ризиків має формальний характер.

Усунення формалізму вимагає розширення процедурних форм взаємодії осіб та суб'єктів владних повноважень, надання фізичним та юридичним особам додаткових процесуальних гарантій впливу на хід розвитку процедури, уточнення обсягу компетенції конкретних суб'єктів управління¹¹².

Ефективними засобами мінімізації корупційних ризиків є удосконалення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, залучення

¹¹² Корупційні ризики: поняття та засоби їх мінімізації (21.09.2020)
<http://www.fssu.gov.ua/fse/control/chniv/uk/publish/article/105792>

громадськості до обговорення нормативно-правових актів, субсидіарне застосування норм права, інформаційна відкритість органів влади, систематичний внутрішній контроль, розширення процедурних форм взаємодії осіб та суб'єктів владних повноважень тощо.

Позитивний вплив матимуть законодавчі зміни, так НАЗК розробило новий проект Методології управління корупційними ризиками громадське обговорення якого відбулося у грудні на платформі Zoom. Крім того відбудуться зміни у Порядку подання антикорупційних програм та змін до них погоджених Національним агентством з питань запобігання корупції¹¹³.

Очікується процес модернізації Реєстру декларацій з метою часткової автоматизації її заповнення. Серед оновлень затверджено нову форму декларації: <https://bit.ly/3E6RPK4>. НАЗК затвердило Порядок заповнення декларації, інструкція з регламентацією правильного заповнення кожного пункту з метою спрощення процесу подання декларації.

Крім того оновлено Порядок подання повідомлення про суттєві зміни в майновому стані: <https://bit.ly/3lkqe0J>.

Оновлений порядок повідомлення про відкриття валютного рахунку в банку-нерезиденті: <https://bit.ly/3rqiSMW>¹¹⁴.

¹¹³ Запрошуємо до участі у публічному громадському обговоренні проєктів Методології управління корупційними ризиками і Порядку подання антикорупційних програм та змін до них на погодження до НАЗК та здійснення їх погодження (19 листопада 2021 р.) <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/zapobigannya-ta-vyyavlennya-korupsiyi/zaproshuyemo-do-uchasti-u->

¹¹⁴ Що нового чекає на декларантів у 2022 році? (1 грудня 2021 року). URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/shho-novogo-chekaye-na-deklarantiv-u-2022-rotsi/>

ДОДАТКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Додаток 4
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та реалізації
антикорупційних програм
юридичних осіб
(глава 1 розділу VII)

РЕКОМЕНДОВАНА ФОРМА ведення Реєстру повідомлень про конфлікт інтересів та про порушення вимог антикорупційної програми, вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією

Реєстраційний номер	Дата та надходження та вхідний номер повідомлення	Дата про особу, яка надіслала повідомлення / анонімне повідомлення	Форма повідомлення / канал надходження повідомлення	Зміст повідомлення	Додатки до повідомлення	Результати розгляду повідомлення	Примітки (інша важлива інформація)

**РЕКОМЕНДОВАНИЙ ЗРАЗОК ПОРЯДКУ
розгляду Уповноваженим повідомлень про факти порушення
антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних з
корупцією правопорушень**

1. Цей порядок розроблено на підставі антикорупційної програми _____
(найменування юридичної особи).
2. Уповноважений приймає до свого розгляду повідомлення про факти порушення Антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією діянь, а також про факти підбурення до скоєння корупційних правопорушень, які стосуються діяльності юридичної особи та/або її ділових партнерів, діяльності її працівників, керівника, засновників (далі - повідомлення),
3. Уповноважений приймає до свого розгляду повідомлення, що надійшли від працівників юридичної особи, керівника, засновників, а також працівників і керівників ділових партнерів юридичної особи та від будь-яких третіх фізичних та юридичних осіб.
4. Працівникам юридичної особи гарантується конфіденційність їх повідомлень та надання інших гарантій, передбачених антикорупційною програмою юридичної особи.
5. Повідомлення можуть бути здійснені в усній чи письмовій формі, за допомогою каналів зв'язку, визначених у антикорупційній програмі.
6. Керівник забезпечує цілодобову роботу каналів зв'язку, по яким може бути передано повідомлення, та їхній захист від зовнішнього втручання і витоку інформації.
7. Повідомлення працівників юридичної особи можуть бути анонімними.
8. Перевірку інформації, викладеної в повідомленні, здійснює Уповноважений, а якщо повідомлення стосується дій самого Уповноваженого -

працівник, визначений засновниками (учасниками) або керівником (далі- Спеціальний працівник).

9. Будь-які дані, що дають можливість ідентифікувати особу, яка подала повідомлення, належать до конфіденційної інформації та охороняються згідно з законом.

10. Уповноважений та особи, залучені ним до перевірки викладеної у повідомленні інформації, а також Спеціальний працівник, не в праві її розголошувати.

11. Уповноважений, отримавши повідомлення, здійснює його реєстрацію у реєстрі в порядку, передбаченому антикорупційною програмою та порядком про ведення відповідного реєстру.

12. Протягом трьох робочих днів Уповноважений здійснює перевірку фактів та обставин, викладених у повідомленні або особисто, або надає відповідне доручення спеціальному співробітнику юридичної особи. Під час перевірки Уповноважений має право отримати додаткові пояснення від особи, яка подала повідомлення. Пояснення надаються за згодою особи і можуть бути здійснені у письмовій або усній формі. У разі надання усних пояснень, вони можуть бути зафіксовані шляхом аудіо запису.

13. За результатами перевірки Уповноважений може прийняти одне із двох рішень:

1) встановити відсутність підстав для проведення внутрішнього розслідування щодо інформації, викладеної у повідомленні, про що складає і підписує Довідку про залишення повідомлення без розгляду.

В Довідці мають бути вказані: а) реєстраційний номер повідомлення; б) дата Довідки; в) суть повідомлення; г) обґрунтування, що повідомлення не стосується виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності юридичної особи або не містить інформацію, яка стосується конкретних осіб та/або не містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

2) встановити наявність підстав для ініціювання проведення внутрішнього розслідування щодо інформації, викладеної в повідомленні, про що складає і підписує Висновок.

У Висновку мають бути вказані: а) реєстраційний номер повідомлення; б) дата Висновку; в) суть повідомлення; г) обґрунтування, що повідомлення містить інформацію, яка стосується конкретних осіб та містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

14. Уповноважений передає Висновок керівнику протягом одного робочого дня з дати його складання для вирішення питання про проведення внутрішнього розслідування у порядку, передбаченому антикорупційною програмою.

15. Відомості про результати перевірки повідомлень вносяться Уповноваженим до відповідного Реєстру протягом двох робочих днів.

16. Про результати перевірки повідомлення Уповноважений протягом одного робочого дня повідомляє особу, яка його здійснила, якщо є інформація про таку особу та її контакти. Повідомлення здійснюється тим самим каналом зв'язку, яким надійшло повідомлення або іншим способом, визначеним особою.

17. У разі надходження повідомлення про дії Уповноваженого, то його повноваження, вказані у пунктах 11 - 16 цього Порядку, реалізує Спеціальний працівник.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ЗРАЗОК ПОРЯДКУ

ведення Реєстру працівників юридичної особи, притягнутих до відповідальності за порушення вимог антикорупційної програми, вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією

1. Цей Порядок визначає процедуру формування та ведення в юридичній особі (вказується повне найменування) Реєстру працівників юридичної особи, притягнутих до відповідальності за порушення вимог антикорупційної програми, вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією (далі - Реєстр), визначає перелік відомостей, які зберігаються в цьому Реєстрі, та режим доступу до нього.

2. Реєстр ведеться з метою;

забезпечення єдиного обліку працівників юридичної особи, притягнутих до відповідальності за порушення вимог антикорупційної програми, вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією;

аналізу відомостей з метою визначення сфер діяльності юридичної особи, з найбільшими корупційними ризиками.

3. Підставою для внесення відомостей до Реєстру є:

копія наказу про накладання або зняття дисциплінарного стягнення за порушення вимог антикорупційної програми, вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією;

інформація (витяг) з Єдиного державний реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення;

інформація (витяг) з Єдиного державного реєстру судових рішень.

4. Реєстр є базою даних, що містить відомості¹ про:

⁴Юридична особа самостійно визначає обсяг та зміст відомостей (інформації), яка міститься в Реєстрі. Рекомендовану форму Реєстру визначено у Додатку № 7 до цих Рекомендацій.

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності останнього);

число, місяць, рік народження;

паспортні дані (серія та номер паспорта, ким і коли виданий);

реєстраційний номер облікової картки платника податків;

місце проживання (для іноземців, осіб без громадянства - місце проживання за межами України);

місце роботи, посада на час вчинення порушення;

положення антикорупційної програми; стаття (частина статті) Кримінального кодексу України або Кодексу України про адміністративні правопорушення, відповідно до якої працівника притягнуто до відповідальності;

дата набрання чинності наказом про притягнення до дисциплінарної відповідальності, законної сили судовим рішенням про притягнення особи до відповідальності за корупційне правопорушення;

дата, номер наказу, судового рішення, номер судової справи, найменування суду, який ухвалив (постановив) судові рішення про притягнення особи до відповідальності за корупційне правопорушення;

вид покарання, дисциплінарного, адміністративного стягнення;

іншу важливу інформацію (визначається юридичною особою самостійно).

5. Реєстр ведеться державною мовою у письмовій формі (шляхом ведення журналу) або електронній формі. У випадку ведення Реєстру у письмовій формі, відповідний журнал обліку повинен бути прошнурований, пронумерований та скріплений підписом Уповноваженого. Записи в журналі виконуються розбірливо чорнилом темного кольору або кульковою ручкою.

6. Відомості до Реєстру вносяться Уповноваженим юридичної особи, а в разі, якщо така інформація стосується Уповноваженого, особою, яка здійснювала перевірку такої інформації за дорученням керівника юридичної особи.

7. Внесення, зміна або видалення даних у Реєстрі здійснюється особами, зазначеними у пункті 6 Порядку не пізніше двох робочих днів з дня надходження відповідних документів або отримання відповідної інформації. Про зміну чи видалення даних у Реєстрі робиться примітка із зазначенням дати, підстави (з посиланням на документ) для такої зміни або видалення.

8. Інформація, яка міститься у Реєстрі є конфіденційною і не підлягає розголошенню. Інформація з Реєстру надається Уповноваженим на вимогу учасників (засновників), керівника чи працівника щодо якого внесено відповідні дані, юридичної особи або на законну вимогу правоохоронних органів чи суду з урахуванням вимог законодавства про захист персональних даних.

9. Інформація, яка міститься у Реєстрі, підлягає зберіганню строком не менше п'яти років.

10. Інформація, яка міститься у Реєстрі, може використовуватися Уповноваженим для виконання своїх повноважень в рамках впровадження у діяльність юридичної особи антикорупційних заходів, передбачених Антикорупційною програмою.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ЗРАЗОК ПОРЯДКУ

ведення Реєстру проведених згідно з антикорупційною програмою внутрішніх розслідувань та перевірок, переліку відомостей, які зберігаються в ньому, та режиму доступу до них

1. Цей Порядок встановлює процедуру формування та ведення в юридичній особі (вказується повне найменування) реєстру проведених згідно Антикорупційної програми внутрішніх розслідувань та перевірок (далі - Реєстр), переліку відомостей, які зберігаються в ньому, та режиму доступу до них.

2. Реєстр є базою даних, що містить відомості про:

дати початку та завершення внутрішнього розслідування / перевірки;
підстава для проведення внутрішнього розслідування / перевірки;

стислий виклад інформації та фактів, які становили предмет внутрішнього розслідування / перевірки;

перелік осіб, що проводили внутрішнє розслідування / перевірку;

результати внутрішнього розслідування / перевірки;

іншу важливу інформацію (визначається юридичною особою самостійно).

3. Реєстр ведеться державною мовою у письмовій формі (шляхом ведення журналу) або електронній формі. У випадку ведення Реєстру у письмовій формі, відповідний журнал обліку повинен бути прошнурований, пронумерований та скріплений підписом Уповноваженого. Записи в журналі виконуються розбірливо чорнилом темного кольору або кульковою ручкою.

4. Відомості до Реєстру вносяться Уповноваженим згідно матеріалів внутрішніх розслідувань та перевірок. Всі матеріали кожного проведеного внутрішнього розслідування та перевірки, які були проведені на підставі антикорупційної програми, в обов'язковому порядку передаються в архів Уповноваженого не пізніше п'яти робочих днів з дня їх завершення.

5. Внесення, зміна або видалення даних у Реєстрі здійснюється Уповноваженим не пізніше двох робочих днів з дня надходження відповідних документів або отримання відповідної інформації. Про зміну чи видалення даних у Реєстрі робиться примітка із зазначенням дати, підстави (з посиланням на документ) для такої зміни або видалення.

6. Інформація, яка міститься у Реєстрі, є конфіденційною, і не підлягає розголошенню. Інформація з Реєстру надається Уповноваженим на вимогу учасників (засновників), керівника юридичної особи, крім випадків, коли така інформація стосується їх можливих неправомірних дій або на законну вимогу правоохоронних органів чи суду з урахуванням вимог законодавства про захист персональних даних.

7. Інформація, яка міститься у Реєстрі, підлягає зберіганню строком _____ років (не менше трьох років).

8. Інформація, яка міститься у Реєстрі, може використовуватися Уповноваженим для виконання своїх повноважень в рамках впровадження у діяльність юридичної особи антикорупційних заходів, передбачених антикорупційною програмою.

Додаток 9
до Методичних рекомендацій
щодо підготовки та реалізації
антикорупційних програм
юридичних осіб
(глава 1 розділу VII)

РЕКОМЕНДОВАНА ФОРМА
ведення Реєстру проведених згідно з антикорупційною програмою
внутрішніх розслідувань та перевірок

Реєстраційний номер внутрішнього розслідування / перевірки	Період проведення внутрішнього розслідування / перевірки	Підстава проведення внутрішнього розслідування / перевірки	Предмет внутрішнього розслідування / перевірки	Особа, що проводила внутрішнє розслідування / перевірку	Результати внутрішнього розслідування / перевірки	Примітки (інша важлива інформація)

**РЕКОМЕНДОВАНИЙ ЗРАЗОК ПОРЯДКУ
розгляду Уповноваженим повідомлень про факти порушення
антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних з
корупцією правопорушень**

1. Цей порядок розроблено на підставі антикорупційної програми _____
(найменування юридичної особи).
2. Уповноважений приймає до свого розгляду повідомлення про факти порушення Антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією діянь, а також про факти підбурення до скоєння корупційних правопорушень, які стосуються діяльності юридичної особи та/або її ділових партнерів, діяльності її працівників, керівника, засновників (далі - повідомлення),
3. Уповноважений приймає до свого розгляду повідомлення, що надійшли від працівників юридичної особи, керівника, засновників, а також працівників і керівників ділових партнерів юридичної особи та від будь-яких третіх фізичних та юридичних осіб.
4. Працівникам юридичної особи гарантується конфіденційність їх повідомлень та надання інших гарантій, передбачених антикорупційною програмою юридичної особи.
5. Повідомлення можуть бути здійснені в усній чи письмовій формі, за допомогою каналів зв'язку, визначених у антикорупційній програмі.
6. Керівник забезпечує цілодобову роботу каналів зв'язку, по яким може бути передано повідомлення, та їхній захист від зовнішнього втручання і витоку інформації.
7. Повідомлення працівників юридичної особи можуть бути анонімними.
8. Перевірку інформації, викладеної в повідомленні, здійснює Уповноважений, а якщо повідомлення стосується дій самого Уповноваженого -

працівник, визначений засновниками (учасниками) або керівником (далі- Спеціальний працівник).

9. Будь-які дані, що дають можливість ідентифікувати особу, яка подала повідомлення, належать до конфіденційної інформації та охороняються згідно з законом.

10. Уповноважений та особи, залучені ним до перевірки викладеної у повідомленні інформації, а також Спеціальний працівник, не в праві її розголошувати.

11. Уповноважений, отримавши повідомлення, здійснює його реєстрацію у реєстрі в порядку, передбаченому антикорупційною програмою та порядком проведення відповідного реєстру.

12. Протягом трьох робочих днів Уповноважений здійснює перевірку фактів та обставин, викладених у повідомленні або особисто, або надає відповідне доручення спеціальному співробітнику юридичної особи. Під час перевірки Уповноважений має право отримати додаткові пояснення від особи, яка подала повідомлення. Пояснення надаються за згодою особи і можуть бути здійснені у письмовій або усній формі. У разі надання усних пояснень, вони можуть бути зафіксовані шляхом аудіо запису.

13. За результатами перевірки Уповноважений може прийняти одне із двох рішень:

1) встановити відсутність підстав для проведення внутрішнього розслідування щодо інформації, викладеної у повідомленні, про що складає і підписує Довідку про залишення повідомлення без розгляду.

В Довідці мають бути вказані: а) реєстраційний номер повідомлення; б) дата Довідки; в) суть повідомлення; г) обґрунтування, що повідомлення не стосується виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності юридичної особи або не містить інформацію, яка стосується конкретних осіб та/або не містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

2) встановити наявність підстав для ініціювання проведення внутрішнього розслідування щодо інформації, викладеної в повідомленні, про що складає і підписує Висновок.

У Висновку мають бути вказані: а) реєстраційний номер повідомлення; б) дата Висновку; в) суть повідомлення; г) обґрунтування, що повідомлення містить інформацію, яка стосується конкретних осіб та містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

14. Уповноважений передає Висновок керівнику протягом одного робочого дня з дати його складання для вирішення питання про проведення внутрішнього розслідування у порядку, передбаченому антикорупційною програмою.

15. Відомості про результати перевірки повідомлень вносяться Уповноваженим до відповідного Реєстру протягом двох робочих днів.

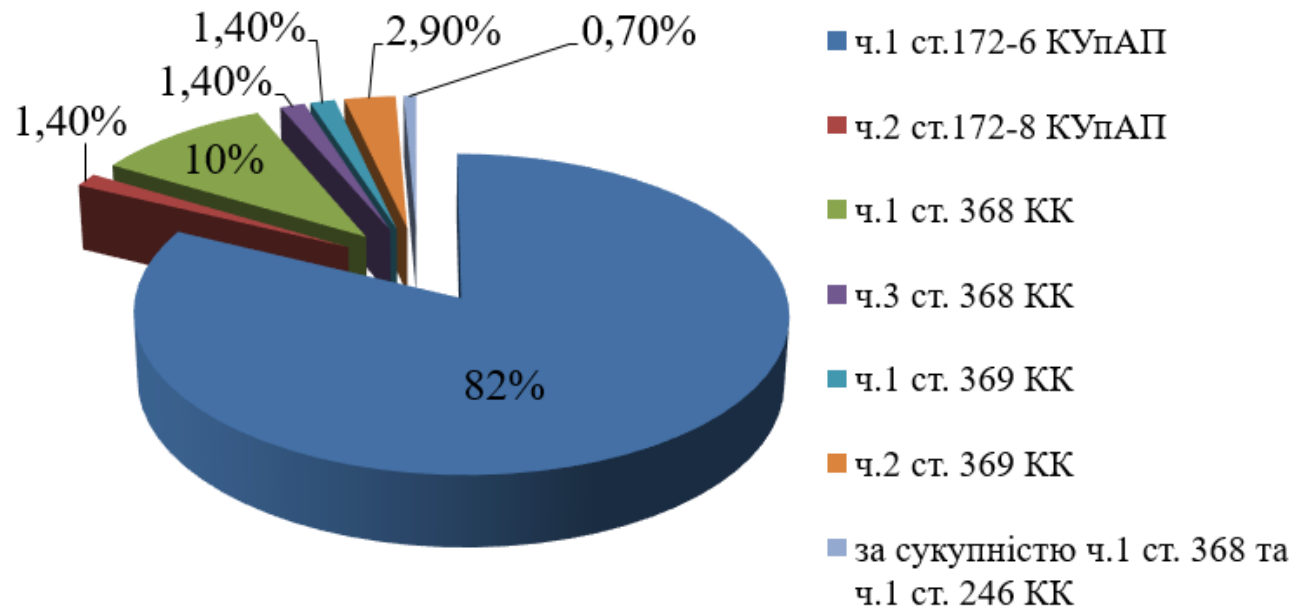
16. Про результати перевірки повідомлення Уповноважений протягом одного робочого дня повідомляє особу, яка його здійснила, якщо є інформація про таку особу та її контакти. Повідомлення здійснюється тим самим каналом зв'язку, яким надійшло повідомлення або іншим способом, визначеним особою.

17. У разі надходження повідомлення про дії Уповноваженого, то його повноваження, вказані у пунктах 11 - 16 цього Порядку, реалізує Спеціальний працівник.

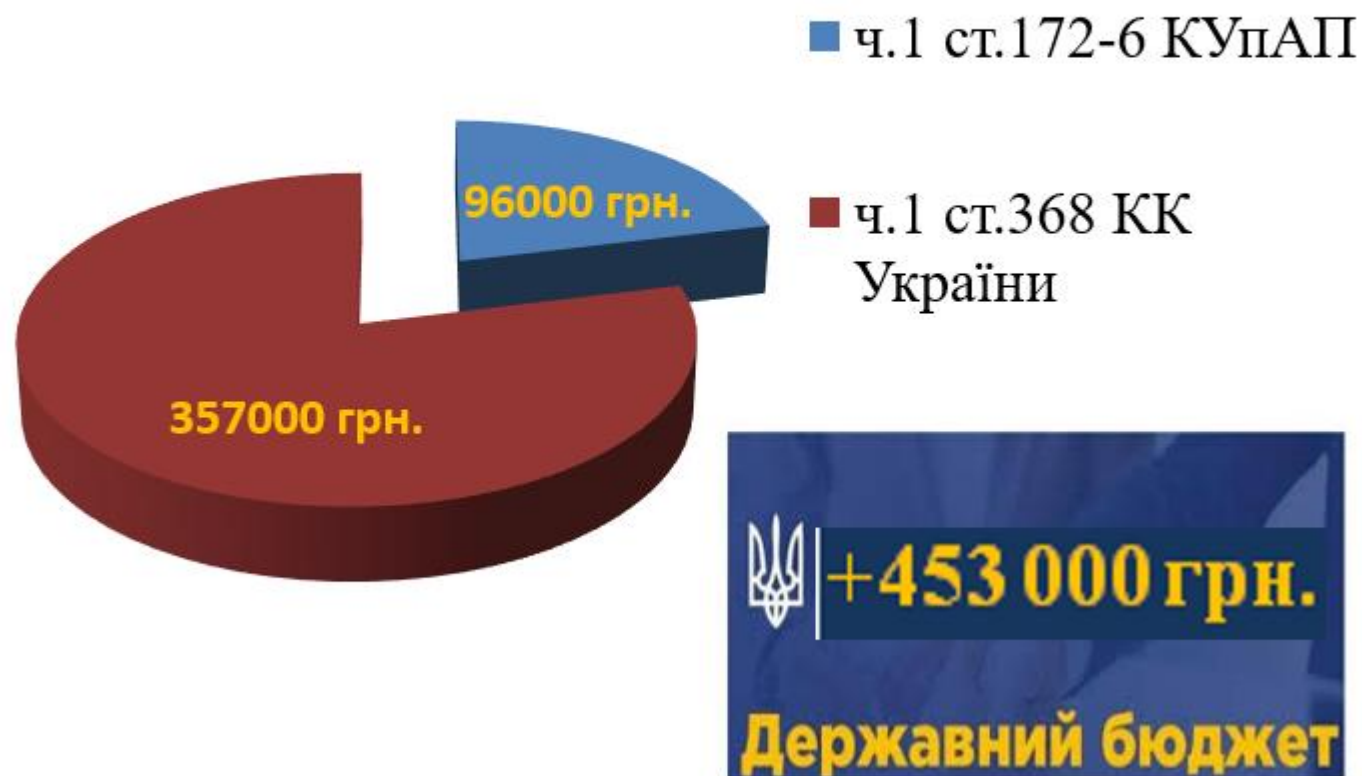
№	Region		%	НГУ		Прикордон.		Національна поліція України											
								ПП		Поліція охорони		ДОП		Слідство		Крим. поліція		Інші підрозділи (конвой, спецпризначення)	
				КУПАП	КК	КУПАП	КК	КУПАП	КК	КУПАП	КК	КУПАП	КК	КУПАП	КК	КУПАП	КК	КУПАП	КК
18	Сумська область	2	1,4		1			1											
19	Тернопільська область	4	2,9					3								1			
20	Харківська область	9	6,5				1	5										3	
21	Херсонська область	4	2,9		2													2	
22	Хмельницька область	5	3,6					2										3	
23	Черкаська область	19	13,7		1			7						1		4		6	
24	Чернівецька область	6	4,3					6											
25	Чернігівська область	2	1,4					1				1							
26	м. Київ	3	2,1		1			1	1										
27	м. Севастополь	-																	
		138		-	9	-	9	53	6	6	-	4	-	3	2	8	-	38	-
					6,5		6,5	38,4	4,3	4,3		2,9		2,1	1,4	5,8		27,5	

ПРЕЗЕНТАЦІЯ до підрозділу 2.3. Аналіз інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, щодо притягнення до відповідальності посадових осіб МВС України за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією (п.2.1. Замовлення)

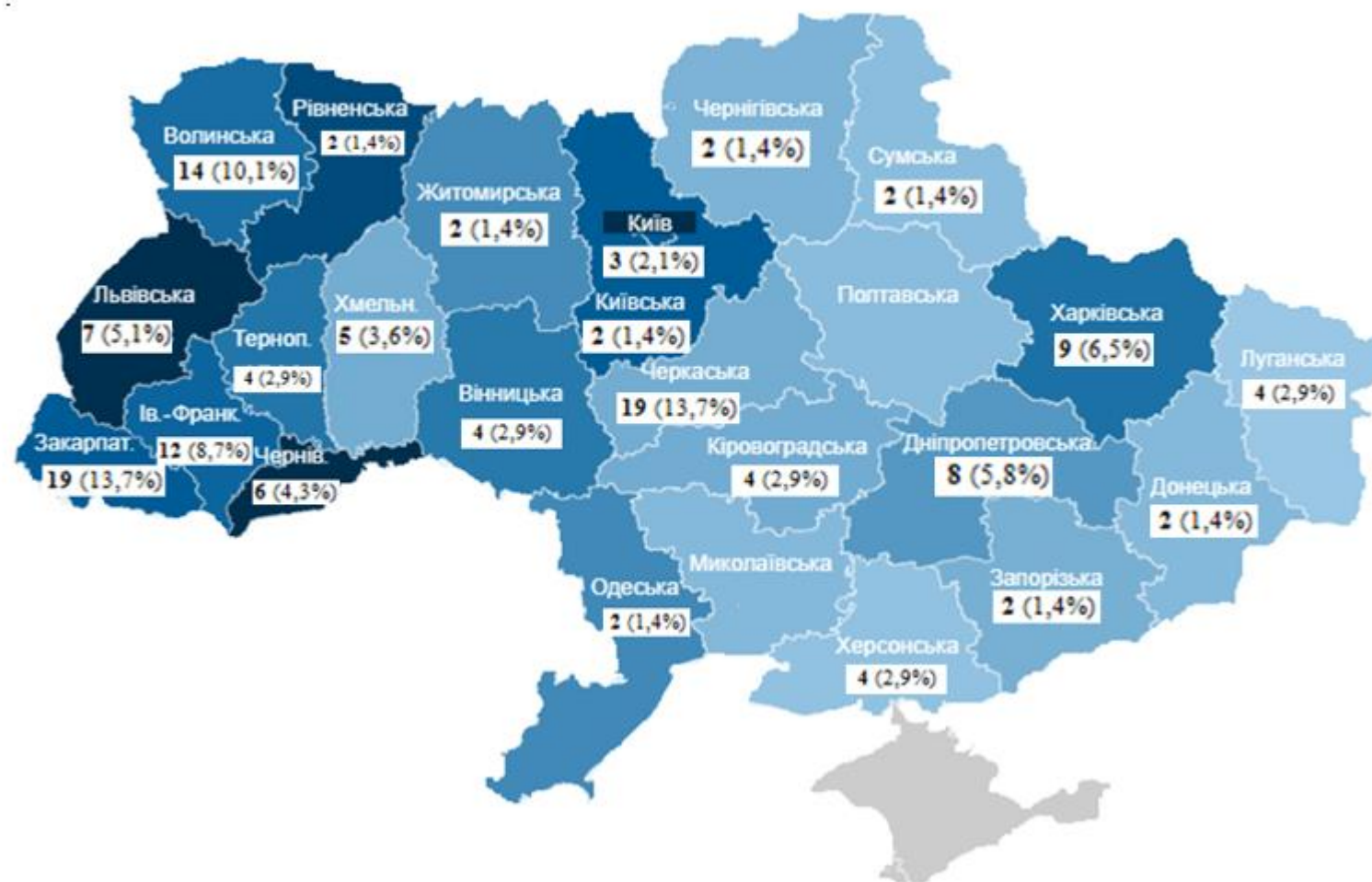
АНАЛІЗ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Наповнення Державного бюджету від виконання покарань у вигляді штрафу

**СТАТИСТИКА ПРИТЯГНУТИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ
МВС ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ,
ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ ЗА 2020-2021 РОКИ**

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Притягнення до кримінальної відповідальності осіб за ч. 1 ст. 368 КК України

(одержання неправомірної вигоди службовою особою)

НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ

Притягнення до кримінальної відповідальності осіб за ч. 1 ст. 368 КК України

(одержання неправомірної вигоди службовою особою)

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

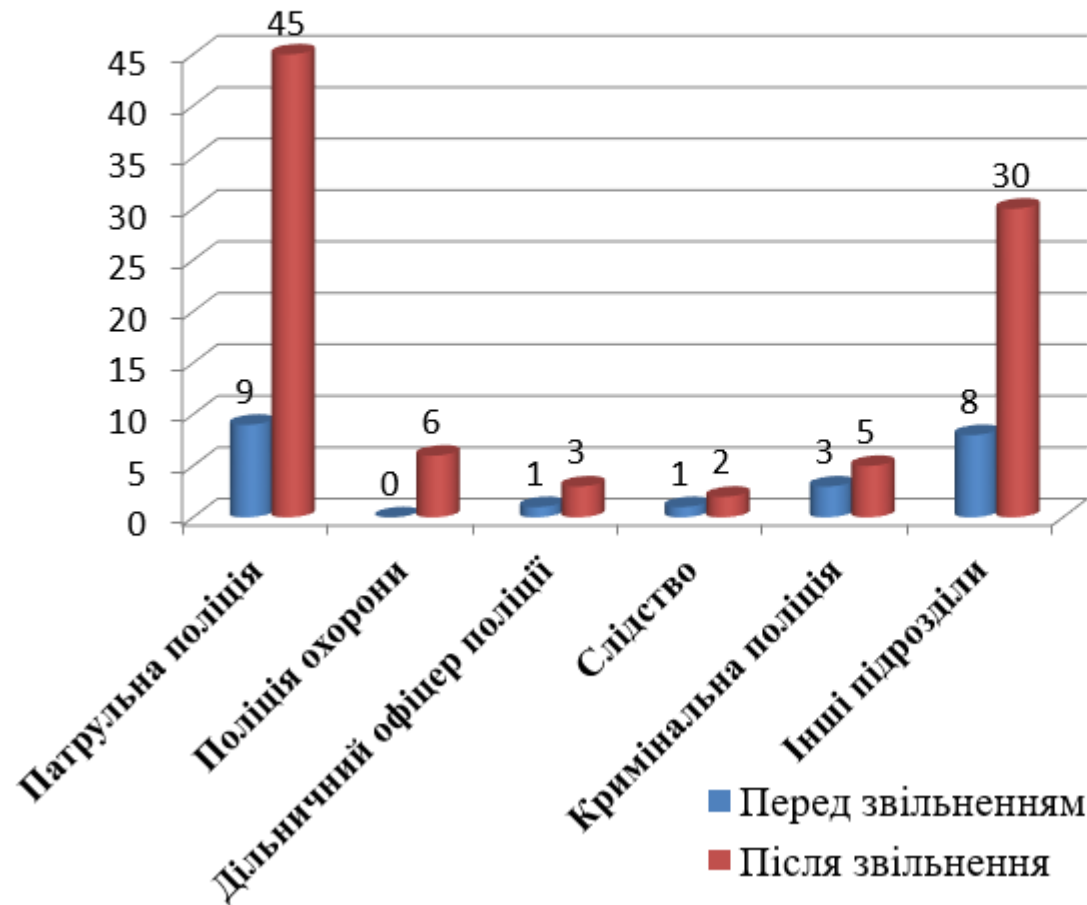
Притягнення до відповідальності осіб за вчинення кримінальних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ

за видами декларацій

декларація
«перед звільненням»
подається не пізніше
двадцяти робочих днів
з дня припинення
діяльності

декларація
«після звільнення»
подається з 00 годин
00 хвилин 01 січня до
00 годин 00 хвилин 01
квітня року,
наступного за звітним
роком, у якому було
припинено діяльність

Причини та умови несвоєчасного подання декларацій **113 особами** є:

- проблеми з входом до електронного кабінету (на сайті mail.ru);
- закінчився доступ до електронного ключа;
- не надано доказів поважності причин неможливості подання декларації особи у встановлений законом строк;
- не приділив належної уваги необхідності подачі декларації після звільнення з державної служби;
- неправильне розуміння вимоги Закону України “Про запобігання корупції”;
- судом не встановлено та суб'єктом не надано належного та допустимого доказу, щодо неможливості подати декларацію, через будь які технічні збої;
- перебування за кордоном;

Поважність причин неподання декларації встановлюється судом у кожному конкретному випадку

– хвороба суб'єкта декларування, перебування його на лікуванні;

– стихійне лихо (повінь, пожежа, землетрус);

- перебування (тримання) суб'єкта декларування під вартою;

- технічні збої офіційного веб-сайту НАЗК;

- витребування відомостей, необхідних для внесення в декларацію;

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛЮЧАЄТЬСЯ ЗА Ч.1 СТ. 172-6 КУпАП

- за наявності поважних причин не своєчасного подання декларації

Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ вих. №223-943/0/4-17 від 22.05.2017 «Щодо притягнення до адміністративної відповідальності за окремі правопорушення, пов'язані з корупцією»

СУДОВА ПРАКТИКА **НЕ ВИЗНАЄ** ПОВАЖНИМИ ПРИЧИНАМИ НЕСВОЄЧАСНОГО ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ

відсутність навичок
роботи з комп'ютером
та електронним
цифровим підписом

перебування у
черговій відпустці

декретна відпустка по
догляду за дитиною

перебування у
від'їзді

відсутність комп'ютера,
ноутбука

необізнаність із
вимогами законодавства

відсутність доступу до мережі Інтернет

великий обсяг
виробничих робіт на
підприємстві